

DIRVA

THE FIELD
Nr. 55
Liepos-July 21, 1958
Cleveland, Ohio

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

Pateko ant meškerės

Liepos 5 dieną TIESA išsi-spausdino laišką, kurį vienas pi-lietis Ukmergėje gavęs nuo Jungtinės Valstybės gyvenan-čio lietuvių-emigranto ir atsien-tės redakcijai, prašydamas tik neskelbti laiško siuntėjo pavar-dės.

Laiške nepaprastai skundžia-masi Amerika, ypač dėl neleid-i-mo išvažiuoti, kadangi Amerika bijanti savo žmones išleisti į ta-rybines šalis, kad neapsikręstų pavojingomis idėjomis!

Tarp daugelio kitų Amerikos blogybių, laiškė dėstoma, kad:

"Visokių šnipų, seklių, FBI seklių apšėta, visokių išdavikų, visokių vagišių nualinta, karinės propagandos subalduota žemė!" "... kibždėte kibžda visoki ru-dieji niekšai, pasalinai, judos-ju-dosiai!"

"Mūsų rūstusis dėdė Samas susiraukęs sėdi, nežinia ar kada nors atlys, suminkštės. Bet mes nenustojame vilties".

"Nebent įvyktų koks atlydis, bet kol kas nematyt. Kenčiame ir tiek!"

"Niekam neleidžia važinėti. Pas mus J. V. tokios laisvės nėra jau keliolika metų."

"Bausiai įsipyko, įkryrė ta vi-sa prarūgusi atmosfera Ameri-koje! Kad tik greičiau būtų ga-lima iš čia ištrūkti! Žinoma, rei-kės dar palūkėti, kolei ko sulauk-sime. O laukiamie išsižioję..."

Kadangi Lietuvoje labai gerai žinoma, jog sunkumų yra į Ame-riką tik įvažiuoti, bet neišva-žuoti, tai vargu ar kam nebus aišku, kad iš tikrųjų ne apie Ameriką kalbama, ir skaitytojai netruks į to laiško sakinius įsta-tyti tikras reikšmes (vietoj FBI — VSK, t. y., Valstybės Saugumo Komitetas, vietoj ru-dieji — raudonieji, vietoj dėdė Samas — dėdė Nikita, vietoj JV — SSSR ir t.t.), ir turės netgi pramogą: TIESOJ bent kartą paskaityti tiesą apie savo padė-tį! Skaitytojai, be abejo paste-bės ir tai, kad toki laisvų su-varžymai prieš keliolika metų atsirado kaip tik Lietuvoje, ka-dangi Lietuvoje, o ne Amerikoje tuo metu įvyko politinės permai-nos. TIESOS redaktorai tačiau pateko ant meškerės ir nepaste-bėjo laiško prasmės...

NEPAPRASTA LEDŲ KRUA

Liepos 5 d. Lietuvos pietvaka-riuose iškrito ledų stiprumo le-dų kruša. Ledų sluogsnis apie Tauragę buvo apie 36 milimetrų (apie pusantro colio) storumo, o diametras siekė iki 20 mm. (3/4 colio). Padaryta nemaža nuos-lių sodams, daržams ir pasėliams. Pavasaris Lietuvoje šimet bu-vo vėlyvas, bet gegužės gale ki-lo staigūs karščiai — net iki 33 laips. C. (apie 91 laips. F.).

VALDINĖS ŽEMĖS ŪKIO GAMINIŲ KAINOS

Lietuvoje (taip pat Latvijoje, Estijoje ir Gudijoje) valdinės žemės ūkio gaminių kainos (kurias valdžia mokes kolchozams) leis-tos nustatyti kiek aukštesnės, negu visai Sovietijai nustatyto-sios vidutinės kainos, būtent:

- galvijai — (100 kilogramų gy-vo svorio) 680 rublių, kiaulės — 900 rb., lašininės kiaulės — 950 rb., bekoninės kiaulės — 1,200 rb., paukščiai — 1000 rb.;
- kiaušiniai — (už 10) 6 rub-liai;
- pienas — (už 100 kilogramų) 130 rublių, bulvės — 40 rb., cū-kiniai runkeliai — 33 rb., linų pluoštas (8 nr.) — 2,300 rublių.

šios kainos taip pat yra vidi-tinės (orientacinės) keturioms respublikoms. Smulkiau jos bus nustatytos pagal vietas ir, ži-noma, ypač pagal gaminių rūšį.

PRIVATINĖS KARVĖS GELBĖS PLANĄ

A. Sniečkus partijos CK posė-dyje pasisakė, kad norint kiek-vienam šimto hektarų naudoja-mos žemės turėti po 23 karves (kaip Chruščiovas reikalauja), reikia karvių skaičių visame že-mės ūkyje padidinti pusantro

LIETUVIAI LENKIJOS - TIK KRUOPELĖ, BET GYVSIDABRINĖ!

S. Narkeliūnaitė, grįžusi iš Lenkijos, pasakoja tokią Varšu-vos pareigūnų nuomonę apie lietuvių Lenkijoje: "Jų yra apie 15,000. Apie 10,000 gyvena Sei-nų-Punsko apylinkėse, kiti iš-mėtę. Tai yra tik kruopelė visoje gyventojų masėje, bet gyvsidab-rinė! Pietuose slovakai, šiaurėje lietuviai, mažiausios tautinių mažumų grupės, bet su jomis turime daugiausia rūpesčio. Jiems vietinė valdžia ne autori-tetas: jeigu tik kas, tai jie tuo-jau pas mus, į Varšuvą! Jei yra koks nesusiartinimas tarp lietu-vio ir lenko, ir ne visai aišku, katras teisus, tai jau geriau pa-tenkink lietuvių reikalavimą, nes kitaip nebus ramybės".

Kodėl lietuviai dar neturi lai-kraščio, kai visos kitos mažumos jau turi? Todėl, kad jie reika-lauja laikraščio tokio, kokio jie patys nori. Jiems, girdi, tokio, kaip, pavyzdžiui, gudų laikraštis, nereikia. Sako, tuos dalykus mes mokam ir lenkiškai pasiskaityti. Jiems reikia, kad laikraštis svar-stytų grynai jų lietuviškus rei-kales, o ne bendruosius valsty-binius ir partinius... Nesustar-ta ir dėl redaktoriaus. Toks re-daktorius, kuris priimtinas val-džiai, lietuviams esąs nereikalin-gas. Jie turėjo savo kandidatus ir redaktorių, bet jie valdžiai ne-buvo priimtini...

Valdžia norėtų, kad lietuvių visuomeninio veikimo ir laikra-ščio priešaky stovėtų jai patiki-mi žmonės, partiečiai, komunis-tai, bet lietuvių komunistų nėra. Esą, buvo keletas, bet ir tie pa-tys triukšmingai grąžino parti-jos bilietus. Kodėl? Todėl, kad jiems "nesą gyvenimo" tarp lie-

karto. Tai reiškia, kad į planą jau įskaitomas ir privatinis ūkio sektorius, nes be jo užsimojimo neįmanoma įvykdyti.

23 karvės 100 ha reiškia (23x 39,000 šimtų ha) 897,000 kar-vių. Tiek jų turėtų būti pagal užsimojimą apie 1961-2 metus (1939 m. be Klaipėdos krašto bu-vo 805,450). Vadinasi, dabar jų iš viso turėtų būti apie 598,000 (metų pradžioje, sprendžiant iš 1957 m. pieno gamybos duome-nų, buvo apskaičiuota Lietuvoje buvus 542,300 karvių, iš jų kolchozuose ir sovchozuose apie 202,000, arba mažiau kaip po 6 vienam šimtui jų valdomų naud-menų. Tik pridėjus privačias karves bus galima patenkinti Chruščiovo reikalavimus.

tuvių, jeigu jie partijoj...

Dėl pagalbos iš Amerikos len-kų valdžia, panašiai kaip ir So-vietijoje, turi savo "filosofiją". Jiems nepatinka paskiroms sei-noms siunčiami siuntiniai... Girdi, vieni gauna, kiti ne, tai atsiranda pavydo, be to, siunti-nys gi ne amžinas: suvalgys, su-nešios ir baigta. Esą, reiktų ver-čiau ko nors "visuotinesnio ir pastovesnio". Kas tai būtų? Sei-nų storas (maždaug apskrities viršūninkas) sako, girdi, nupir-kite elektros laidų ir jūsų tau-tiečiai Seinuose turės elektros šviesą! Kitaip sakant, sušelpki-te Lenkijos valstybę (Gomulkos valdžią). Net ir lietuvių draugi-jos vadovybės lūpomis lenkų val-džia stengiasi panašias mintis piršti. Pavyzdžiui, jeigu jau vai-s-tus siunčiam, tai siųskite vais-tinėms, o ten jau kam reikės, tas gaus! Vaisinės, žinoma, vals-tybinės.

Tiesa, visai tvarkingai ir tei-singai paskiroms asmenims siuntinių siuntimą sutvarkyti — uždavins nelengvas, ypač, kai vietoje ne tik nėra skirstymą prižiūrinčio autoriteto, bet net ir vietos organizacija jaučiasi negalinti į tą reikalą kištis. O prašymų, tuo tarpu, begalės...

(Reikia pastebėti, kad BALF dabar turi reikalų vedėją, kun. L. Jankų, apdovanotą ir energiją ir nusimanytu šioje srityje. Šio-mis dienomis jis supažindino vi-suomenininkų būrelį, kas tuo reikalu BALFo daroma bei pa-daryta, ir visi įsitikino, kad ima-masi racionalių priemonių bei metodų. Visiems, pasiryžtan-tiems prie tos akcijos prisidėti, v e r t a susižinoti su kun. Jan-

Irako karaliaus Faisalo II suže-dintinė princesė Fazilet studi-juoja Anglijoje. Jai buvo pra-nešta, jog Irake esama kai ku-rių neramumų.

kum ir prisiderinti prie gana gerai koordinuojamo jos vykdy-mo).

Žinoma, pagalba punskiečiams (ir kitiems lietuviams Lenkijo-je) net ir organizuotos akcijos būdu negalės būti tokia, kad tie žmonės būtų ištraukti iš skurdo. Tai daugiau tik paguodos mostas. Seinu-Punsko kraštas, nepatekęs į Lietuvos ribas nepriklausomy-bės laikais, Lenkijoje seniai yra užmirštas kampelis. Toks jis ir dabar. Ten nėra jokios pramo-nės, nėra kelių, nėra ūkinės pa-tus sustumėt, tai siųskite vais-tinėms, o ten jau kam reikės, tas gaus! Vaisinės, žinoma, vals-tybinės.

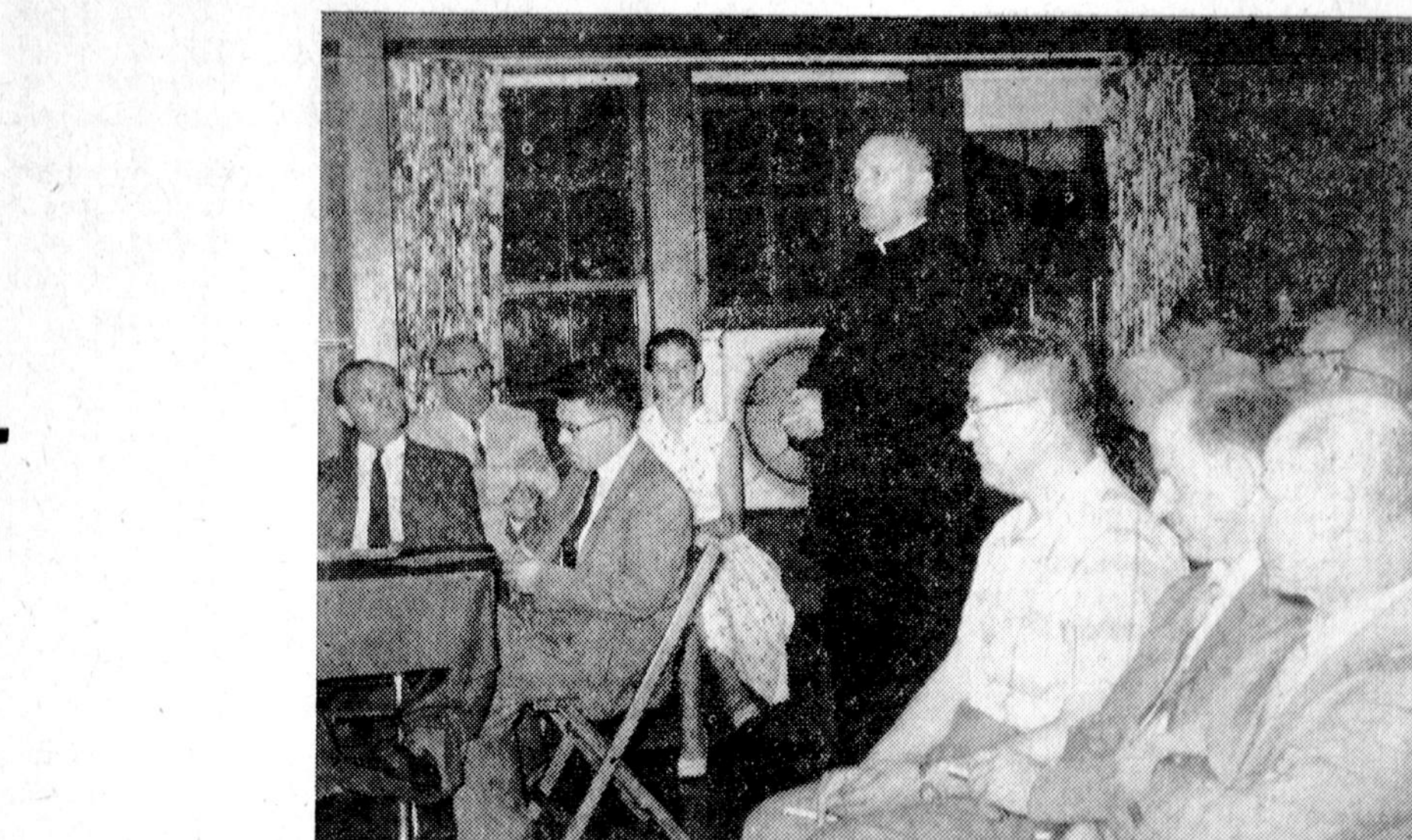
Cia pat iš abiejų pusių spyg-liuotomis tvoromis aptvertas griovys, o už jo sargybų bokste-liai, sargybiniai, šunys... Tai Sovietijos siena. Už jos užtvirta Lietuva.

Skurdus gyvenimas lenkų pu-sėj, bet į aną pusę visticiek niekas nebėga. Lenkai sienos nei ne-saugo. Saugo tik rusai, kad iš jų rojaus niekas nepabėgtų... Ofi-cialus susisiektas imamas, bet retas gali gauti leidimą, ir gauti jį komplikacijos didelės, kaip vienoj, taip ir kitoj pusėj. Maža kas jais ir naudojasi...

— vr.

JIE ĮSIJUNGĖ Į DIRVOS TALKĄ

Į vykdomą vaju taip pat įsi-jungė Dirvos bičiulis A. Jančys, iš Rusų, N. Y. įnešęs\$25.00 Su šiandien skelbiamais įna-šais iš viso gauta\$18,730.00 Dar būtinai reikia \$ 1,270.00 Šimtas pirmuoju šimtininku į vykdomą vaju įsijungė Toronto Tautinės Sąjungos skyrius, naujai įnešdamas \$100. Skyriaus išdininkas A. Statulevičius atsiųstame laiške rašo: "Siunčiame \$100.00 čekį ir pra-šome Tautinės Sąjungos Toron-to skyrių įrašyti į šimtininkų eiles. Anksčiau esame įnešę \$25, tokiu būdu Tautinės Sąjungos Toronto skyrius bus įmokėjęs \$125.00." Ačiū p. A. Statulevičiui ir vi-sam Tautinės Sąjungos skyriui.

JAV Lietuvių Bendruomenės suvažiavimą buvo atvykęs pasveikinti Kanados Lietuvių Bendruomenės atstovas kun. Gutauskis. Dirvos nuotrauka.

Viduriniųjų Rytų gaisras

Viso pasaulio dėmesys praeitą savaitę buvo nukreiptas į Vidurinius Rytus, kur, kaip sakoma, pradėtas naujas pasaulinės istorijos etapas.

Savaitė prasidėjo, palyginti, ramioje (kaip Vid. Rytams) at-mosferoje. Beirute buvo kalba-ma apie galimus prez. Chamoun įpėdinius. Istambule Bagdado pakto nariai — Turkija, Irakas, Iranas, Pakistanas — pradėjo rinktis preliminarinius pasita-rimus apie Londone liepos 28 d. įvyksiančią pakto konferenciją. Niekas nenujautė, jog už ke-lių valandų prasidės įvykiai, nešą grėsmę ne tik Vid. Rytams, bet ir visam pasauliui.

Tie įvykiai

riedėjo stepėse plintančio gaisro greičiu:

- arabų nacionalistai, Nasserio simpatikai, nuvertė provokarie-tišką Irako vyriausybę. Revoliu-

President Chamoun

Libano valstybės prezidentas, paprašęs JAV pagalbos.

MIRĖ DR. PIJUS BIELSKUS

Tik ką gautomis žiniomis, Lie-tuvoje mirė kun. Dr. Pijus Biels-kus, ilgametis Lietuvos Respub-likos Prezidento kanceliarijos viršininkas.

Keturių žvaigždžių admiralas James L. Holloway, JAV laivyno jėgų Atlante ir Viduržemio jū-roje vadas, iš Londono išvyko į Viduržemio jūros sritį, pradėjęs šeštajam laivynui išskeldinti ma-rinus Libanone. Jis įsijungia į vyriausiąjį visų 4 ginklo rūšių karinių operacijų štabą Vid. Ry-tų zonoje.

cinė vyriausybė pasirašė savitar-pinės pagalbos sutartį su Nasse-riui;

- Jungtinės Amerikos Valsty-bys pasiuntė savo karines jėgas į Libanoną, kad ten išvengus pa-našaus perversmo;

- britai išlaipino savo karines jėgas Jordane;

- Maskva įspėjo, kad ji nega-linti likti "indiferentiška dėl įvy-kių, kurie vyksta netoli jos sie-nų". Ji pradėjo didžiulius kari-nius manevrus Turkijos ir Irano pasieniuose, vadovaujamus dvie-jų maršalų. Minia daugė akmeni-mis JAV pasiuntinybė Maskvoje, prieš, vakariečius nukreiptos de-monstracijos vyko kituose ko-munistinio bloko kraštuose;

- Rusija JT Saugumo Tarybo-jė vetavo JAV rezoliuciją, kurioje buvo siūloma, kad JT perimtų policijos pareigas Vid. Rytuose.

JAV paskelbė, kad ji tuo reika-lu kreipsis į JT plenumą;

- Nasseris nuvyko Maskvon slaptemis pasitarimams su Chruščiovu;

- Chruščiovas pareikalavo vir-šūnių konferencijos Ženevoje ateinančią antradienį, kad "išven-gus didžiausios pasaulio katas-trofos". Konferencijoje turėtų dalyvauti JAV, Britanija, Pran-cūzija, Rusija, Indija ir JT gen-sekr. Hammarskjöld. Kvietimo notose pabrėžta, kad "Sov. S-ga taip pat turi atominės ir vande-nilinės bombas, aviaciją ir laivy-ną, plius balistines raketas, įskai-tant tarpkontinentines".

Vid. Rytų reikšmė pasauliui

geografiniu, strateginiu ir eko-nominiu požiūriais yra nepaprastai didelė. Tai yra trijų kontinen-tų susisiektos centras: čia susi-žerkta visi svarbieji pasauliniai sausumos, vandens ir oro keliai.

Strategiškai, kaip prez. Eisen-howeris pasakė, "nėra pasauly-svarbesnės vietos".

Siltojo vandens uostai Persi-jos įlankoje visais laikais viliojo rusų imperialistus. Terenas — kalnai su siauromis perėjimais ir dykumos — teikia puikias sąly-gas gintis nuo bėk kokių inva-zijos. Jei sovietai užvaldytų Vid. Rytus ir sukurtų Arabų pusiau-saly bei Egipto oro ir jūros ba-zes — jiems atsidadytų kelias į Afriką ir jie galėtų kontroliuoti strategiškai svarbų Indijos van-denyją.

Iš kitos pusės, ten šiuo metu iškeltos JAV įgulos turi puikias galimybes, jei prireiktų, pradėti žygį į centrinę Rusiją.

Ekonomiškai — didysis Vid. Rytų turtas yra nafta. Čia yra trys ketvirtadaliai viso pasaulio naftos.

Perspektyvos

Didysis klausimas praeitą sa-vaitę buvo: ar neprasidės karas? Maskvos ir Nasserio kalbų tonas rodė, jog jie kažkokią akciją pla-nuoja. Tačiau Nasseris neturi pakankamai jėgos pradėti tiesio-ginę karinę akciją prieš ameri-kiečius ir anglus. Rusus kvesti-pagalon jis norėtų, tačiau ir jam yra aiškūs pavojai, kurie kiltų raudonajai armijai stipriai įkėlus koją į Vid. Rytus.

Iš kitos pusės, Maskva turi ei-lę kitų priemonių, tuo tarpu ne-pradėdama tiesioginės karinės intervencijos. Ji gali bandyti ir sėkmingai bandys sukelti arabų nuotaikas prieš anglų ir ameri-kiečių intervenciją. Ji gali padi-dinti karinę pagalbą Nasserui ir padrasinti arabus įvairaus masto kovai.

Amerikiečiai ir anglai, kaip at-rodė iš jų vengimo siųstų karinės jėgas į Iraką, taip pat siekė iš-vengti Maskvos įsikišimo. Toks žingsnis, ar tai iš vakariečių, ar tai iš Husseinio pusės, staiga pa-didintų trečio pasaulinio karo ga-limybes.

Tačiau, jeigu Nasseris ir Mas-kva iš neįsprovokuotų ginkluoto konflikto, amerikiečių ir britų įgulų misija nėra lengva. Galj kilti susirėmimai gali įvelti ame-rikiečius į pilietinį Libanono ka-rą. Amerikiečių įgulų išlaipini-mas Libanono problemų dar ne-išsprendė.

Trumpai, perspektyvos. Vid. Rytuose, Nasserui ir Maskvai įsikišant ar neįsikišant, tuo tar-pu dar tebėra labai miglotos.

Paskutinės žinios

Jordanas nutraukė diplomati-nius santykius su Jungt. Arabų Respublika už tai, kad toji pri-pažino revoliucinę Irako vyriaus-ybę. JAV paskyrė Jordanui 12.5 mil. dol. pagalbos. JAV ir Brita-nija papildė savo įgulas Vid. Ry-tuose naujais daliniais.

LIETUVĄ PAMINĖJO TARP VAKARŲ SAJUNGININKŲ

Liepos 17 d. radijo komentato-rius Fulton Lewis, Jr. kalbėda-mas apie tarptautinę padėtį, skaičiavo priežastis, dėl kurių Sovietija, jo nuomone, nesukubės kariuoti dėl arabų. Tarp jų prie-žastų jis pabrėžė nepatogią So-vietų padėtį Europoje. Esą, ėmus kariuoti, greičiausia sukiltų len-kai, kurie nepatenkinti nei savo padėtimi, nei valdžia. "Tas pats gresia Vengrijai, o taip pat Čekoslovakijai, Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, ir galbūt net Rumuni-jai ir Bulgarijai", sakė Fulton Lewis.

Raudonosios armijos manevrams Turkijos ir Irano pasienyje va-dovauja marš. Mereckovas, Ru-sijos gynybos ministerio pava-duotojas, buv. Leningrado fron-to vadas praeitame kare (jo pa-dėjėjas marš. Grečko, buv. rau-donosios armijos viršininkas Vo-kietijoje).

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1916.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Cleveland pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1916 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

REPAKINĖ KOLEGIJA:

V. Bakūnas (Los Angeles), P. Beasly (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mielas (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Jungtinių Amerikos Valstybių prestižas, nuo skaudžių Vengrijos įvykių, pavergtųjų tautų, o taip pat ir jų gynėjų tarpe, buvo smarkiai kritęs. Visi tada pripažino, kad kovoje su komunizmu, jau tegalima pasitikėti tik savo jėgomis, nes jokios pagalbos iš šalies nebeįmanoma susilaukti. Visi tada nuogastavo, kad tuo keliu einant, Maskva greit prasiskins kelią ir ten, kur anksčiau jai koją įkelti dar buvo visiškai neįmanoma. Ne be išgąsčio buvo kalbama, kad tuo keliu einant, Maskvos komunizmas stipriau ir stipriau pradės spausti ir pačias JAV, nes tokio komunizmo bendrakiščių šiam krašte nestingia, jei esantieji šio krašto įstatymai jiems yra tokie palankūs, kad jų priedangoje gali nesunkiai vartyti didįjį išdavi- mo darbą.

Jvykiai Artimuose Rytuose, kurie dabar atsidūrė svarbiausio dėmesio centre, mus supusia sunkia aplinka jau kiek prasklaido. JAV vyriausybė šios krizės atveju jau pasirodė ryžtinga. JAV marinių dalinių išskdinimas Libanone, Anglijos karinių dalinių išskdinimas Jordane jau yra tie ženklai, kurie sako, kad per arabų nacionalizmą iš Maskvos organizuojamos intrigos, turint aiškų tikslą vėliau pačias Maskvas tuose kraštuose įsitvirtinti ir visą laisvąjį pasaulį pažaboti, yra pilnai suprantami ir joms išeinama pasipriešinti. Tuom pačiu lyg ir atstatomas anas, Vengrijos sukilimo dienoms sunaikintas pasitikėjimas, kad dar galima susilaukti ir didžiųjų paramos. Tas, ne kiek neabejotina, vėl atstatys pavergtųjų tautų kovotojus nors dalinį pasitikėjimą ir įkvėps naujos kovos laikams daugiau ryžto.

Stebėdami tuos Artimųjų Rytų įvykius, mes negalime į juos labai lengvu žvilgsniu žiūrėti ir jau daryti išvadas, kad prasideda didysis išlaisvinimo žygis. Reikia atsiminti, kad čia dar tiegioginiai Maskva tebėra neuzkabinta. Priešingai, ji net spraudžiasi į teisėjo vaidmenį, norėdama JAV ir Angliją paskelbti nusikaltelemis. Ji šiuo atveju, pagal gerai sužinotą planą, yra tik arabų kurežų gynėja, kuriai neva rūpi arabų kraštų išlaisvinimas iš vakariečių "pavergimo".

Taip pat reikia atsiminti ir antrąją pusę, kad šis JAV ir Anglijos žygis yra tik į tuos kraštus, kurie yra raktiniai tarptautinė strategija ir nepaprastai svarbūs skystojo kuro požūriui. Yra pagrįstai abejojanti, kad vargu tie žygiai būtų prasidėję, jei tai būtų vykę antrinės reikšmės kraštuose.

Šia pačia proga, kada mes užsimename apie dabartinius įvykius Artimuose Rytuose, mes būdami ištikimi saviesiems tautiniams interesams, negalime neigti arabų tautos kylančio nacionalizmo, jų noro savų tautų reikalus tvarkyti savo galvomis ir savo rankomis. Bet mes, turėdami labai skaudžius praeities praktikos, savo pačių patirtimi išgyvenę Maskvos klastas ir pavergimo baismus, geriau negu

kiti nusimanome, kad ten, kur ateina Maskva padėti "laisvės" kovą laimėti, ji tuo pačiu ateina priminti ir savo pavergimą. Ji priminti jai jau ne šiandien, tai būtinai rytoj ar poryt. Ir arabų kraštų gyventojai, lengvatikių žvilgsniu žiūrėdami į tas, neva gerai norais daromas Maskvos paslaugas, kasdien vis labiau darosi nuo Maskvos priklausomi, kol patys nepajaus visišką jos dominavimą. O tada, tikrai jau bus vėlu.

Dabartiniai JAV žygiai ir yra ne kas kitas, kaip tik arabų kraštams naujos šviesos nunešimas. Nunešimas ne juos užkariauti, bet nuo Maskvos klastos išgelbėti. Ir reikia pilnai tikėti, kad JAV visad laisvės idėjomis gyvenusi, niekad niekam pavergimo nenešusi, ras būdus ir priemones, arabų kraštus nuo tos nelaimės išgelbėti. Taip pat, ras priemonių ir jų ateities savitumą padidinti, nacionalinius troškimus patenkinti.

Jvykiai, kurie dabar vyksta, yra nepaprastai reikšmingi. Jų geri sprendimai gali ateiti pasukti pageidaujamais keliais, pažaboti Maskvos ekspansiją, palengva pradėti skinti ir laisvės kelią į visus pavergtuosius kraštus. Ir mūsų didžioji pareiga, kiek mes galim ir sugebam, tuos žygius visokeriopai remti.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvost Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3-30, 6-8-30 p. p. pirmad.
antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso REpublic 7-5020
Namų WAlbrook 5-3765

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(ėjimas iš Rockwell St.)
VAL: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigiai kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams bilietus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.
DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Tel.: HE 1-6344

Kas ir kur?

• Lietuvos Statutas mūsų praeityje turėjo didelę reikšmę. Štai dabar mus pasiekė žinia, kad Argentinoje yra vienas jo teksto egzempliorius.

Lietuvos Statutas pirmą kartą pasirodė rankraštyje 1529 m. Jis paruoštas Zigmanto II paliepinio, o jo paruošimu labiausiai rūpinosi tuometinis Lietuvos Kancleris Goštautas.

Antroji papildyta ir pataisyta Statuto laida buvo paruošta 1566 m., kuri taip pat liko rankraštyje ir tik 1588 m. tebuvo išleista trečioji ir paskutinioji laida. Visos trys laidos buvo parašytos Lietuvoje tuo metu raštyjoje vartota gudų kalba. Tik vėliau Statutas buvo išverstas į lotynų ir lenkų kalbas.

Trečiosios laidos lenkiškojo vertimo 1 egz. (1616 m.) atklydo iš Buenos Aires iš Vengrijos šio pilietinio karo metu.

Mūsų skautai vyčiai Argentinijoje bandė sutelkti lėšas ir nupirkti šį retą kultūros paminklą Lietuvai. Tačiau bandymas nebuvo sėkmingas.

Jį nupirko Argentinos pramonikas lietuvis Jonas Čikštas už \$140. J. Čikštas sutiko už tą pačią kainą perleisti Statutą Argentinos Lietuvių Muziejui. Dabar ten šiam tikslui telkiamos lėšos.

• Tėvas Jonas Kippas, S. J., buvęs Kauno Tėvų Jėzuitų Kolegijos rektorius, yra vėl vienoje Berlyno ligoninėje, kur turės išbūti iki rudens.

Būtų gražu, jei buvęs Kauno Tėvų Jėzuitų Kolegijos mokiniai ir bičiuliai aplankytų ligonį, kad ir trumpu laiškelio. Rašyti šiuo adresu:

Hochw. J. Kipp, S. J.,
Ignatiushaus,
Neue Kantstrasse, 1,
Berlin-Charlottenburg

Kadangi ligonis turės galimybę laikyti Mišias, nusistovės Mišų stipendijos būtų taip pat šio kokia finansinė parama. Persiųsti laiškus ir aukas neatsisakykite, be abejoj, lietuviai Jėzuitai Chicagoje, bet galima siųsti ir tiesiai aukščiau nurodytu adresu.

• Šiais metais (rugpjūčio 28 d. — rugsėjo 1 d.) New Yorke įvyksta Pasaulio Liet. Bendruomenės Seimas. Šio lietuviams didžio įvykio proga, be meno parodos, koncertų ir kitų kultūrinių demonstracijų, numatoma sureng-

DĖKOJAME DIRVOS RĖMĖJAMS

Dirvai paremti skaitytojai siuntė šias aukas:

Vidmantas St., Melrose Park	2.00
Brazdys K., Chicago	2.00
Janulaitis P., Los Angeles	2.00
Andrašūnas J., Chicago	2.00
Krygeris J., Cleveland	1.00
Jurkevičienė E., Toronto	2.00
Dabrila V., Worcester	1.00
Rūkas A., Chicago	2.00
Kaunelis I., Detroit	2.00
Zatkus A., Compton	2.00
Velykis I., Cleveland	2.00
Linkuvienė A., Australia	5.00
Gumbulevičius, St. Louis	2.00
Simonis V., Los Angeles	2.00
Kildišas M., Worcester	1.00
Vaitaitis Vytautas,	
Brooklyn	1.00
Zidonis Pr., Cleveland	2.00
Plašūnaitis Br., Sioux City	1.00
Steponavičius E., Cleveland	1.00

Aukotojams tariame nuoširdų ačiū.

ti New Yorke (Statler viešbutyje) lietuviškos knygos paroda, apimanti tremties laikotarpį.

Knygos parodoje numatyta pavaizduoti gausią ir įvairią lietuvių tremties periodiką.

• Daugelio lietuvių dainų autorius Ksaveras Sakalauskas-Vanagėlis yra miręs prieš 20 metų Varšuvoje. Jo kūnas dabar išsisių Rasų kapinėse, netoli Čiurlonio kapo.

• Iš Kanados lietuvių ateinančios žinios patvirtina, kad tenyškščiai lietuviai labai gyvai tvirtinasi įvairiose prekybos ir pramonės šakose, steigdami savistovius bižnius. Ypač tvirtai šiose šakose tvirtinasi Toronte.

VIEŠAS PAREIŠKIMAS

JAV Lietuvių Bendruomenės Metraščio reikalavimus įklimpus (jau daugiausia, kaip metalai) Centro Valdyboj, randu reikalinga protesto vardan visą medžiagą čia pat grąžinti autoriams.

J. Cėnas,
"Atšvaito" red.
Omaha, 1958. 7. 16.

DETROIT

Vietos lauko tenisininkai baigė turnyrą, kur vyrų klasėje pirmą vietą iškovojo V. Šeputa, antrą — Pr. Misiūnas, trečią — A. Antakauskas ir ketvirtą — A. Rugienius.

Vyrų dvejetę V. Šeputa — J. Paškus nugalėjo Pr. Misiūnas — A. Rugienius.

Motery pirmą vietą laimėjo J. Šeputaitė, antrą — R. Lišauskaitė ir trečią — B. Šimkutė.

Jaunimo šventė įvyks ALRKF stovyklavietėje, prie Manchester, liepos 27 d. Programoje: Grand Rapids vyrų oktetas ir Sv. Antano parapijos choras. Ta pačia proga bus duotas stovyklavietei vardas.

V. Augustinas praėjusį savaitgalį lankėsi Detrote, kur dalyvavo savo pusbrolio Prano Zarankos vestuvėse.

Dr. Vytautas Majauskas buvo išvykęs į Chicago ir dalyvavo Marijaus Sadonio vestuvėse.

Mokytojas, kultūrininkas Pranas Zaranka, liepos 12 d. susituokė su panele Julija Petrauskaitė. Vestuvių puotoje dalyvavo nemaža svečių ir iš kitur. Nuotaika buvo linksma ir gera.

Pauzų rezidencijoje birželio 29 d. įvyko evangelikų susirinkimas, kur aptarta eilė organizacinių reikalų.

ROCHESTER

Liepos 13 d. čia įvyko lietuvių diena. Tai ne eilinis įvykis: pasirodome kitataučiams, susitinka lietuviai, atvykę iš arti ir toli, paremiam Sibirą ar Vokietiją vargstančius lietuvius (visas pelnas skiriamas tam reikalui). Programa susidėjo iš specialios radijo valandėlės, auto parodo ir pikniko.

Radijo valandėlę vykusiai pravedė Jonas Morkūnas. Ji buvo nuoširdi ir suprantama visiems lietuviams.

Auto parade gražiausia išpuošta mašina buvo Rūtos Vaičiūnės. Pikniką pradėjo tautinių šokių grupė, pašokdama keletą šokių. Šokėjams jau 9 metai vadovavo St. Ilgūnas. Į pikniką atvyko ir lietuvių pasveikino N. Y. valstybės senatorius Frank E. Van Lare, miesto mero pavaduotojas, šerifas ir kiti svečiai. Telegrama iš Washingtono pasveikino kongreso narys Keating. Piknikotojai linksminosi iki vėlyvos nakties.

Lietuvių dieną paminėjo ir nuotraukomis pavaizdavo vietos amerikiniai laikraščiai.

Liepos 19 d. sumainė žiedus Algis Olis ir Aldona Arlauskaitė.

Rugpjūčio 2 d. ketina susituokti Gražina Musteikytė ir Pranas Bilėnas. Gražina "Dirvos" skaitytojams pažįstama, ji buvo studentų skyriaus redakciniam kolektyve.

Jaunavedžiams ilgiausių metų!

B. U.

NEW YORK

NEW YORKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ D-JOS IŠVYKA Į PR. LAPIENĖS VASARVIETĘ

Pranės Lapienės vasarvietė, Stony Brook Lodge, L. I., liepos 13 d. įvyko New Yorko gydytojų išvyka, kur bendrų vašių metu Dr. V. Tercijonas apibūdino d-jos veiklą ir tikslus, pažymėdamas, kad New Yorko gydytojai apsiriboją labdaros veikla, stipriai paremdami BALFą ir pavienius, nelaimėn patekusius kolegas, kai tuo tarpu Clevelando ir kitų miestų gydytojai išleina į visuomenę platesniu mastu, sudarydami net 1000 dol. fondus.

Po bendrų pietų, kuriuose dalyvavo apie 60 asmenų, buvo apžiūrėta Pr. Lapienės vasarvietė, kuri šiuo laiku puošia 20-ies mūsų dailininkų paveikslai ir liaudies meno dirbiniai.

Be gydytojų ir jų šeimų išvyko dalyvavo VLIKO pirm. dr. A. Trimakas, Enciklopedijos leidėjas J. Kapocius iš Bostono, Kario redak. Z. Raulinaitis, V. Jonuškaitė ir kiti.

RENGIA JAUNIMO IŠKYLĄ

Korp! Neo-Lithuania iniciatyva buvo suorganizuota studentų ir moksleivių organizacijų atstovų pasitarimas jaunimo išskylos reikalui. Pasitarime dalyvavo: R. Kezys, J. Maurukas, J. Ulenas, A. Dzikas, V. Virbickas, R. Cėnas, Br. Nemickas, Jr., V. Kleiza, V. Jakas, A. Sperauskas, V. Sutkutė, A. Butas ir R. Butrimas, atstovavę Skautų Tauro ir Neringos tautas. Skautų Korp! Vytis, Korp! Neo-Lithuania, Ateitininkų Sąjungos N. Y. skyrių, Studentų Santarą, Ateitininkų Moksleivių Draugovę ir Sporto Apygardą.

Iškilai ruošti sudarytas toks komitetas: A. Butas, A. Dzikas, J. Jakas, R. Kezys, J. Maurukas, V. Sutkutė, V. Virbickas ir R. Butrimas.

Komitetas, apžiūrėjęs keletą iškiloms tinkamų vietovių, rado, kad tinkamiausia ir gamtos įvairumu gražiausia yra J. ir H. Gai-galų vasarvietė — The Nes-Com House, Gibbs Pond Road, Ronkonkoma ežero aplinkoje.

Iškilavietė lengvai pasiekama automobiliais, važiuojant North-ern State Parkway ir išsukant į Motor Highway, kuriuo važiuoti iki Ronkonkomoje Blue Bird Inn, pasukant į Gibbs Pond Road. Komitetas kreipiasi į lietuviškąją visuomenę, tėvelius ir jaunimą draugus, prašydamas "paskolinti" laisvas vietas savo automobiliuose. Turintieji laisvą vietą, prašomi nepatingėti paskambinti: A. Dzikas, tel. HY 9-5273 arba J. Maurukas, tel. fete.

PERSIUNCIAME SIUNTINIUS Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS. NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583

(Licensed by USSR)

116 East 7th St.

New York City

Tel. YU 2-0380

900 Literary Rd.

Cleveland 13, Ohio

Tel. Tower 1-1461

Visais klausimais, susijusiais su siuntinių persiuntimu Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patyrusius, atidžius ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus.

Mūsų didžiulė firma, turėdama tūkstančius patenkintų klientų, 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 48 valandas ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu per 7-12 dienas).

Jūs dar spėsite persiųsti maisto produktus vasaros laikui.

Mūsų įstaigose yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies maisto produktų, kaip tai — sviesto, arbatos, kavos, ryžių, kumpių ir t.t. o taip pat pramonės gaminių: vilnonių audeklų, dirbtinio šilko, odų visokių rūšių, skarelų, avalynės, laikrodžių ir kitų daiktų pačiomis žemiausiomis kainomis.

Atsiminkite, kad mes esame siuntinių persiuntimo specialistai.

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO

RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PARAŠĖ

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintelis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

* SPAUDA *

DIDŽIAUSIAS NEDRAUGISKUMAS, KURIS SAUKIASI ATITAI SYMO

Neseniai Toronte pradėjusi veikti Liton of Canada lietuvių bendrovė, kuriai pirmininkauja J. Matulionis (buvęs VLIKO pirm.). Jis prekybos reikalais yra išvykęs į Europą. Lankysis Belgijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje ir Austrijoje. Ten su gamybos firmomis užmegs prekybinius ryšius.

Būdamas Belgijoje jau atsilankė ir į vykstančią Briuselyje pasaulinę parodą. Jis savo įspūdžius paskelbė "Tėviškės Žiburiuose" birželio mėn. 26 d. J. Matulionis, perėjęs keletą paviljonų, jų tarpe ir rusų, kuris jam pakirto kantrybę ir norą žiūrėti dėl propagandinių reklamų ir džiugavimų "laimėjimais" ir, kad atsigavintų prisilėgtoje dvasioje, netrukus įvygiavo į Vatikano paviljoną, tačiau ir čia to nerado, ko ieškojo. Jis šitaip rašo:

"Nukratęs dulkes, atsidūriau netoli esančiame Vatikano paviljone. Vos įėjus, krinta į akis rusų kalba ir rusiškais raidėmis užrašas, kuris kviečia visus (taikoma iš Rusijos atvykusius), norinčius pasikalbėti religiniais klausimais, užėiti į tam tikrus kambarius. Ir šiame paviljone plakatai, paveikslai, fotografijos, diagramos. Pirmiausiai aplankiau "tyliosios bažnyčios" skyrių. Fotografijos kardinolų, vyskupų iš rusų okupuotų kraštų: lenkų, ukrainiečių, latvių, čekų, vengrų, jugoslavų, kiniečių, bet... lietuvių nėra. Pasidarie nūku ir skaudu. Kodėl nepaminėti mūsų kankininkai? Ar jie neužsiėmė? Ar už tai,

AP 7-9205, o taip pat neturintieji kuo nuvažiuoti, kreipiasi tais pat adresais.

Iškyla įvyks sekmadienį, liepos 27 d. Pradžia 10 val. ryto. Maistą atsiveža patys iškilavietojai. Bendri pietūs prasideda 12 val. prie po pušimis išrikiuotų stalų. Vaisvandenius, kavą ir ledus bus galima gauti vietos butų.

kad mūsų tauta maža. Bet latvis vyskupas Springovič yra!

Antrasis nusivylimas — priėjus prie didelio plakato, kur išpieštos rusų užimtų kraštų bažnyčios. Yra ir katalikų, yra ir pravoslavų, ir net kitų, atrodo, nekrikščioniškų tikybų. Yra Maskva, yra Kievai, yra Ryga ir daugelis kitų, bet... Lietuvos nėra. Kodėl? Ar Lietuva nekatalikiškas kraštas? Ar Lietuvos katalikai mažiau kenčia negu kitų okupuotų kraštų tikintieji?

Trečias nusivylimas priėjus prie Dievo Motinos įvairiose tautose stebuklingųjų pasirodymų. Čia paveikslų ir užrašų — visa siena. Yra ir rusų, ir ukrainiečių, lenkų, prancūzų, portugalų ir daugelio kitų, bet... nei Aušros Vartų, nei Šiluvos nėra. Ir vėl klausimas — kodėl?

Ir todėl klausimas, kas tvarkė šituos Vatikano paveikslus ir plakatus? Kur buvo ir kur yra mūsų lietuviški reprezentantai, kurie turėtų pakelti labai stiprų protesto balsą prieš tokią užimamą mūsų tautos ir jos reikalų. Kodėl čia varoma politika ir kieno naudai? Kam bausis ir nepriimtinas Lietuvos ir lietuvių vardas? Ir kuo mūsų tautos hierarchijai tos pačios Bažnyčios kankininkai yra prastėnis, kad net jų vardas nepamintamas? Kuo prastas arkivyskupas kankinys Reins, žuvęs bolševikų kareivėje? Ar tik dėl to, kad jis lietuvis? Kuo nusi-kalto vyskupas Paltaorakas, miręs faktinai belaisviu pas bolševikus? Kuo jis prastėnis už lenkų, čekų, vengrų, jugoslavų vyskupus?

Šie trys faktai byloja labai aiškiai ir jie yra reikalingi mūsų katalikams. Kiekvienas katalikas be pareigų turi ir teisę. Tokių teisių turi ir lietuvis katalikas.

Ir man dabar neištin — kas pasirūpin šiais visais reikalais?"

Reikia labai apgailestauti, kad ir Vatikanas mūsų atžilgiu taip neteisčiai elgiasi. O dažnai gi skaitome kai kuriuose laikraščiuose, kad ten mums rodomas didžiausias palankumas. Vienok praeities patirtis, atsimenant Vilnių ir jos bylos reikalus, sako, jog mes vis buvom posūnių vietoje.

J. Juozutis

H. Kačinskas - jubilatas

J. GUČIUS

Prasiskleidžia uždanga... Ryškėjus šviesos spindulys išsklaido praeitį dengiančias miglas, ir scenoje, kanklių skambesiu lydint, subyloja godas godeles Sauno žygių įkvėpėjas vaidila Rains — Henrikas Kačinskas...

Vakar uždangai pakilus, mus jaudino, "Varpu" žadindamas: Kelkite!... Kelkite!... — V. Kudirka — H. Kačinskas...

Rytoj jis atkurs scenos šviesoje mūsų vargo dainių A. Strzelio.

Poryt vaidins Helmarą "Norveje", toliau Chlestakova "Revizoriuje", žydą "Tvane", Vurmą "Klastoj ir meilę", arba Dickenso "Varpuose", Molieri "Tariamajame ligonyje", Vaičiūno "Patriotuose" ir... o, ilga, ilga H. Kačinsko vaidmenų filma 35-ryt scenos darbo metų perspektyvoje.

Bet buvo laikas, kada prasiskleidė Henriko gyvenimo uždanga. Ir tai įvyko prieš 55 metus žemaičių žemėje.

Geros laumės (anot tos pasakos) lėmė, kad jau po 20-ties metų Tautos Teatro ir "Vilko" scenoje sušvystų vienas didžiųjų mūsų aktorių. O gal ir vienas didžiausių, nes H. Kačinskas yra atsistojęs prie kito ne tik kaip talentingas vaidila, bet ir kaip nuolatinis naujų kelių ieškotojas ligi šiol neišsprendė, ir jį teorijai ir dogmoms neišsprastame vaidybos meno kūrybos procese.

Jubilato nueitas meno kelias ir lietuviškame teatre nuveikti kūrybiniai darbai tiek dideli, tiek prasmingi ir įvairūs, kad jų nuskakymas, apibūdinimas ir vertinimas jau yra perėjęs į specialų studijų ir monografijos sritį. Šiandien gi belieka paminėti solenizantą nors trumpomis mintimis.

H. Kačinskas nėra eilinis gabus aktorius (tokių nevieną turėjome ir turime), bet tikras artistas-meisteris ir, kartu, šimta veidais vaidila. Jo sukurtų vaidmenų galerija (jei taip galima palyginti) mirga įvairiomis varšomis ir niuansais, jo sukurti vaidmenys ne eiliniai tipai, bet charakteriai, dažnai išsamesni, giliau pajusti ir išreikšti, nei pats aktorius yra pavaizdavęs. Tad ir nenustabu, kad kiekviename veikale, kiekviename vaidmenyje H. Kačinskas visada kitas, naujas ir nematytas, ir visada savaimingas ir įtikinąs.

Jis buvo ir yra ištikimas aktoriaus-kūrėjo principams. Vaidybos menas jam nebuvo amatas, bet gyvenimo prasmė. Ieškodamas teatre tik meninės atmosferos (o tik joje tikrasis menininkas tegali būti gyvas), jis ne ka-

tegorijomis ar pirmavimo titulais rūpinosi, bet ėjo ten, kur numanė rasiąs tą atmosferą. Tad ir matėme jį, palikus Kauno teatrą, — Klaipėdoje, vėliau Vilniuje, žodžiu ten, kur teatras buvo pasižovęs eiti daugiau kūrybinio keliu, o ne sausai, profesionališkai spektaklius ruošti, kuo pasižymėjo Kauno dramos teatras, kai iš jo pasitraukė A. Sutkus ir A. Oleka-Zilinskas, o kitiems režisioriams, pvz. K. Juršui, St. Pilkaui, darbo kelias buvo apšunkintas.

H. Kačinskas tikras menininkas-kūrėjas, galįs ir mažiausį vaidmenį (teksto požiūriu) paversti dideliu, ir didelį vaidmenį išbaigti iki galimo. Ir, kas ypatingai svarbu ir vertinga, kiekviename vaidmenyje, nors jis būtų ir šimtajį kartą vaidinamas, visada jis tobulas, dar daugiau, tarytum atsinaujinęs. Atseit, kūrybingas, o ne nuėjęs plokštumom, mechaniškai bekar- tojys tai, ką pirmame spektaklyje sukūrė.

Gausiame sukaktuvininko spektaklių lobyne vaidmenys kaitaliojasi nuo kaimo bernužėlio, čirpinančio armoniką, iki karališką karūną dėvinčio, bet, jeigu mėgintume jo kūrybą įsprausti į meno srovę, rėmus, jį tiktų priskirti prie impresionistų, nes ir jo darbe matome meninės pastangos išorės pasaulio įvairių įspūdžių visumos atranką ryškinti ir pabrėžtinai įprasminėti.

Kiekvieno teatro visiems nariams yra privalomas ir būtinas drausmingumas. Tai sąlygos, kad teatras galėtų kūrybiškai augti ir tobulėti. H. Kačinskas ir šiuo atveju buvo ir yra vienas gražiausių pavyzdžių.

Jubilatius daug plius ir dailiosios literatūros interpretacijos dirvonuose. Sakau: dirvonuose, nes šioje meno srityje mes tebesame mėgėjiškomis usnimis apaugę. Ir jei nebūtų H. Kačinsko, St. Pilkos ir gal dar kurio nors, tai taip ir apsamantume, dailiąją literatūrą interpretuodami. Tiesa, tai nėra jau taip paprasta ir lengvas darbas, kaip kad tūlam atrodytų. Dažnai sunkesnis, nei kurį vaidmenį paruošti, nes čia tik žodis, ir viskas tik per žodžio muziką. Ir šioje srityje H. K. yra pasiekęs meistrin-gumo tobulybės.

Jei šiandien mes turime savo tarpe H. K. tokį, o ne kitokį, tai visgi reikia atiduoti tinkamą duoklę buv. Tautos Teatro Studijai ir jos vadovui A. Sutkui. Iš ten jubilatas išsinešė idealaus aktoriaus ir teatro supratimą ir vertinimą. Ir džiugu, kad idealo teatro pasaulėžiūra jį ir šiandien tebelydi.

Jau tiek metų tremtyje H. K. buvo Europoje ir tebėra JAV visa siela lietuviškos visuomenės tarpe, dalyvaudamas įvairiuose koncertuose ir parengimuose su prozos ir poezijos kūryba, o, kartais, ir vaidindamas esamosios sąlygos. Net labai toli būdamas, esu nugirdęs, kad turi ar turėjo dramos studiją, rūpin-damasis išauginti naują, jauną kultūringų aktorių kartą. Taigi ir tremtyje jis nesumaterialėjo kaip žmogus, ir nenublėso kaip artistas-menininkas.

Gal jis ir šį vakarą, kaip daugelį kartų per 35 metus...

Užsiskleidžia uždanga paslėp-dama vizijų pasaulį... Gėsta šviesos valizė... Žiūrovai skirstosi, kas sau. Vienas po kito pasineria tamson didžiuliai teatro langai. Negreit tą vakarą prasi-veria užkulisio durys, pro kurias išslenka vienišas žmogus, veik-visada paskutinis, ir eina tarytum vis dar susikaupęs, vis dar tebegyvendamas kitų gyvenimu, o gal analizuodamas prieš valandą išgyventąjį, tą — ne žemiš kąjį...

Taip buvo Kaune, Klaipėdoje, Vilniuje.

Taip gal yra ir šį vakarą Bos-tone, New Yorke, ar Chicagoj.

Tarytum kuri mistiškoji būty-bė, jis su savo kūrybinio pasaulio skiriasi sunkiai ir visada vienišai.

Jis ir yra vienišas, nes jis ar-tistas Henrikas Kačinskas. (J. Gučius, 100 Park Tce, North Unley, S. A., Australia)

NORINTIEJI VASAROTI

savininkų Stasio Lūšio ir Bru-tenio L. Veito vasarvietėje, kuri randasi saulėtame Cape Code, kreipiasi sekančiu adresu:

Colonial Inn
Beach St.
Monument Beach
Cape Cod, Mass.

Mūsų tautos klaidžiojantieji perlai

JUOZAS BERTULIS, Los Angeles

Liaudies daina, panašiai kaip lauko gėlė, atsiranda nežinia kada, kaip ir kodėl. Taipgi, panašiai kaip ta gėlė, stebina savo naiviu, nedirbtinu grožiu (prof. L. A. Sakketi).

Mūsų šių dienų kalbininkai ir muzikai (net ir šio straipsnio autorius) spaudoje neskyrė ypač pasisakę už senovės lietuvių liaudies dainų, pasakų, padavimų, prietarų, priežodžių, burtų, papročių ir t.t. rinkimą. Tiesa, jų tūkstančiai jau yra surinkta, bet numatoma, kad didelė jų dalis dar tebeklaidžioja. O juodoji žemė jų labai daug paslepia. Todėl tenka atidžiai sekti dainavimus ir pokalbius, t. y. būti akylam ir ausylam, kad pagavus siūlo galą, kuris veda į to dvasinio turto šaltinį.

Duosiu vieną iš tokių pavyzdžių.

S. m. kovo 19 d. Hollywood High School auditorijoje, kultūros Kavalkados programos pertraukos metu, prie manęs priėjo mokytoja p. O. Razutienė (kuri su savo mokyklos vaiku-čiais prieš švėtimtaučius scenoje gražiai pasirodė) ir sako man, jog ji prisiminė vieną labai seną dainelę, kurią ją išmokino dainuoti jos sena močiutė. Čia pat ji man ir perniūniavo. Deja, neturėjau prie savęs popierio, kad šią melodiją užrašius, nors pa- čia mintį ir pagavau. Bet p. O. Razutienė sutiko man atsiųsti provizoriniai parašytą melodiją.

Tos dainelės žodžiai yra šie:

Pas mano tėvužėlį
Balto mūro mūružėlį (2 sky)
Balto mūro mūružiai
Veidrodiniai languželiai.

Veidrodiniai langučiai
Sode ulba paukšteliai.
Čiulba ulba paukšteliai,
Balnoj brolis juodberėlį.
Oi, broli sakalėli,
Kam balnoj juodberėlį?
Aš josiu į karelių,
Į turkiškąją žemelę.*)

(Šią dainelę suharmonizavau trimis lygiems balsams ir pasiun- čiau Muz. žinių redaktoriui p. J. Kreivėnui).

Verti didelio dėmesio šios dainelės charakteringi žodžiai, įdomi melodija ir įvairūs ritmas (3/4 ir 5/4). Tokiu nevienodu ritmu ypač pasižymi seniausios liaudies dainos.

Idomu išgirsti iš mūsų kalbi- ninkų ir istorikų, ką reiškia dainos paskutinės eilutės išsireiškimas? Jei čia neslypi hiperbolika, tad šioje trumputėje dainelėje glūdi: 1) mūsų liaudies dainų meniškas grožis, 2) yra autentiškas įrodymas, kad lietuviai yra dalyvavę kare prieš turkus ir 3) kad lietuvių nevien mediniuose namuose (kaip kai kas primygtinai nori tą užakcentuoti) gyveno, bet buvo taipgi ir: "Balto mūro mūruželiai".

Idomiausia vistik yra išgirsti autoritetingų žinių, kokiame šimtmečiu ši dainelė galėjo būti sukurta. Kada lietuvių galėjo su turkais kariauti? Jei imsimė tautų kraustymosi metą (III — V šimt.), jei galvoti, kad lietuvių, būdami Kaukaze, kariau su turkais, tas yra prileistina. Bet jau anuose laikuose turkai vadinosi "musulmonais". Žodis "turkas" iškilo tik XIV šimt.

Jei sakytumėm, kad lietuvių dalyvavo "Kryžiaus kare". Bet

Laisvosios Kinijos generalissimo Čiankaišeko žmona lankėsi Vašingtone.

MES SKRISIME I LIETUVĄ...

Prieš 25 metus, liepos 16 d., iš New Yorko per Atlantą išskrido į Lietuvą lakūnai kap. St. Darius ir leit. St. Girėnas.

Jie nugalėjo Atlantą, liepos 17 d. Soldino miške Vokietijoje žuvo.

Skridami į Lietuvą jie parašė tokio turinio testamentą:

MES SKRISIME I LIETUVĄ
Lietuvių tauta laukia iš savo

tas juk buvo XI-XIII šimt. Tiesa, Mindaugas ir dalis lietuvių tuo laikui jau buvo priėmę krikštą. Bet juk tai buvo nežymus skaičius, visa tauta juk dar tebebuvo pagoniška?!

Gal sakysime, kad lietuvių dalyvavo mūsų prieš turkus 1529 ir 1863 m., kai turkai buvo apgulę Viėnų, ir lietuvių ėjo austrams į pagalbą. O gal tai buvo XVIII šimt., kada, susitarus su Rusija, Austrija bandė sumušti turkus, o lietuvių buvo austrų sąjungininkai? Taipgi galėjo būti (XVIII šimt.), kad prasidėjus karui su Turkija, etmonas Kazimieras Sapiega buvo išvykęs į bendrą su lenkais žygį Ukrainoje? (Žiūr. Dr. V. Sruogienės — Lietuvos Istorijos 636 psl.).

Taipgi galima prileisti, jog lietuvių galėjo dalyvauti "Krymo kare". (1853 m.), kai turkai norėjo paimti Sevastopolį. Lietuva jau buvo Rusijos pavergta, todėl lietuvių rekrutavimo būdu galėjo būti paimti ir kariuomenę, taigi ir į karą prieš turkus.

Kaip matote, mažytėje dainelėje, kiek daug minčių slypi. Labai būtų naudinga, kad tuo reikalu kalbininkai ir istorikai tartų savo autoritetingą žodį.

*) Ši daina būk esanti kieno užrašyta. Išvartės Čiurlionytės ir kitus dainų rinkinius, šios dainos neradau. Nebent galėtų būti Rėzos rinkinyje, bet jo nepavyko gauti pasiskolinti.

sūnų ir drąsesnių žygių. Būtinai reikia ir jos sūnams prisidėti prie bendrojo darbo — tirti dar mažai žinomas žiemų Atlanto vandenyno sroves, o taip pat naujai išrastas navigacijos būdus ir priemones pritaikyti kasdieniams reikalams. Mes, gyvendami tokiais laikais, kada oras stengiamasi panaudoti žmonijos reikalams, laikome savo pareigą tautos vardu tą darbą garbingai atlikti.

Jaunoji Lietuva. Tavo dvasios įkvėpti, mes stengiamės tą pasirinktą uždavinį įvykdyti. Mūsų pasisiekimas tegu sustiprina Tavo dvasią ir pasitikėjimą savo jėgomis ir gabūmais. Bet jei Neptūnas ar galingasis Perkūnas ir mums bus rūstus — pastos mums kelią į Jaunąją Lietuvą ir pašauktų LITUANIKĄ pas save, tada Tu, Jaunoji Lietuva, turėsi iš naujo ryžtis, aukotis ir pasirengti naujam žygiui, kad audringųjų vandenynų dievai būtų patenkinti Tavo pastangomis, pasiryžimu ir nekvieštų Taves į Didįjį Teismą.

LITUANIKOS laimėjimas tegu sustiprina jaunųjų Lietuvos sūnų dvasią ir įkvėpia juos naujiems žygiams. LITUANIKOS pralaimėjimas ir nužmogindimas į Atlanto vandenyno gelmes tegu auklėja jaunų lietuvių atkaklumą ir ryžtumą, kad Sparnuotais Lietuvis būtinai įveiktų klatingąjį Atlantą Tėvynės Lietuvos garbei.

Tą didįjį bandymą pradėsime, tikėdamiesi Dangaus alaimos.

STEPAS DARIUS

STASYS GIRĖNAS).

Jų testamentas primena kiekvienam lietuviui pareigą tėvynai. Jie paaukojo savo gyvybes Lietuvii Tautos garbei, bet paliko mums nepamirštamą testamentą, kurį lietuviai turi įsisąmoninti ir vykdyti.

Ar įstoja į VILTIES draugiją?

P A S A K A

BALYS GRAZULIS

(10)

Etelė atvyko ir ištempė Petrą apsipirkti. Vilko jį iš krautuvės į krautuvę, vedė pas siuvėją, o iš jo į restoraną. Sėrė ir mokė etiketo, pratinio prie prabangos ir skonio. Po to ir vėl į krautuvę pirkti nežinia ko nei kam. Jis leidosi vedamas, stumiamas — pasidavė jai pasitikinčiai, dėkingai ir visiškai. Tikėjo, kad ji žino, ką daro ir ko reikia. O ir nebūtų galėjęs savo valios pareikšti. Etelė snėmė jį ir valdė, jo nuomonės neklusdama.

Į tėvo jai pavestą pareigą ji metėsi visu karščiu — iš keršto savo sužadėtinui, Ritai Maru ir jam, Petrui Baleikai, visų kalčiausiam. Išvargo pati, nualino Petrą, o vis ėjo džiugaudama, gardžiudama jį kerštu.

Vakaro Petras jau vos kojas bepalviko. Per dieną Etelė jį vaikiojo po krautuves, grožio salonus, matavo jį, sukinėjo, kirpo, manikiuravo, išdailino ir taip išvargino, kad net apie Ritą Maru galvoti nesisekė. Galop Etelė jį namo parsivežė. Tačiau ir čia jis negavo atspūsti. Tuojau buvo įstumtas į vonią, o po jos tarnas pradėjo jį rengti. Ap-

rengė, sušukavo, išpuodravo ir atvedė į salioną.

— A!... — nei sudejavo, nei sušuko Etelė. — Princas! Puikiausias iš princų! — gerėjosi Etelė Petrą apžiūrinėdama. — Tikrai vertas Ritos Maru! — Staiga ji žvilgtelėjo į laikrodį. — Nedaug laiko beliko... Šoferis jau laukia. Prašau, — paėmė jį už rankos ir privėdė prie staliuko, ant kurio jau stovėjo dvi pripiltos taurės. — Išgerkim už meilę!

— Aš nežinau, gal neverta prieš išvykstant. Aš taip pavargęs... gali paveikti... — mėgino pasipriešinti Petras.

Etelė priekaištingai į jį pažiūrėjo.

— Tamsta nenori pagerbti mano tosto? Po to, kiek aš tamstai padariau, — tarė ji įsijėidusi. Ir pridėjo: — O stikliukas tamstai ir reikalingas nervams atpalaiduoti.

Petras nuraudo.

— Aš to nei galvojau neturėjau. Išeisti jus! Atleiskit, kad tokį įspūdį sudariau. Išgersim. Žinoma, už meilę!

— Už meilę! — pakėlė taurę Etelė.

— O dabar prisėskim keletai minučių, — pasiūlė ji. — Jums reikia atsikvėpti. Laiko dar yra.

Petras paklusniai atsisėdo. Sėdo ir nuskenkdo į gilų fotelį.

— Angelė jaudinosi visą dieną. Nenorėjo apie tai galvoti, o vistik baugumas prasi-verždavo pro džiugesį. Ir taip neramu buvo. Kad bent gerčiau į viską praieitų! Net ir vakare, sėdėdama su Jonu ji bute prie televizijos, negalėjo aprimti. Jonas glaudė ją ir bučiavo, o ji vis buvo pri klausur ketur, ne su juo. Jonas sėdėjęs fr klausė, bet ji net paaiškinti nemokėjo. Ir negalėjo. Sakė, kad neturėjusi palikti tėvų, neturėjusi pas jį ateiti. Ir tai buvo tiesa. Atėjo tik dėl to, kad nesukeltų įtarimo. Tačiau toks atsakymas Jono nepatenkino. Todėl sėdėjo abudu dabar kas sau, vienas pykdamas, o kitas nekantraudamas, laukdamis konkurso prasidedant.

Pagaliau prasidėjo trečioji ir paskutinioji mįslės spėjimo diena. Kaip ir pirmąsias dienas, aikštė buvo persikimšusi smalsuolių, suėjusių mįslės sprendimui iš pačios Ritos Maru lūpų išgirsti, nes jau niekas netikėjo, kad atsirastų vyras, kuris galėtų įspėti. Dalguma tikėjo, kad Rita Maru ne vyro, o tik

reklamos trokštą. Neįsivaizduojama — geriausi pasaulio protai paruošė šimtus gudrių atsakymų ir vis — ne! Netikėjo, o suėjo. Ir Rita Maru išvydė klykė, ovacijas keldami. O ir buvo ko šį vakarą, nes jei per anuos du vakarus Rita Maru panešėjo į pasakų karalaitę, tai šį kartą ji buvo gražesnė už pačią pasaką. Atvažiavo ji baltai nuotakos rūbais apsirengusi, viso pulko pamergių — gražiausių kino aktorių — lydim. Ir net tame gražuolių būryje ji buvo karalaitė.

Tačiau, šį vakarą ji buvo pastebimai nerami. Žvalgėsi į šalis, dairėsi po aikštyną ir kartis nuo karto net išsitiesė žiūrėjo į patį tako galą, į vartus. Ir priėjusiems spėjikams nesisųpsojo, nepagudodė taikliu žodžiu — šaltai, greitai atsakydavo "ne" ir vėl žvelgė per galvas. O tų spėjikų ne kiek ir tebuvo šį vakarą. Ir net nė vieno rimto. Po valandos, trimitams supūtus, jau niekas neįėjo į priekį.

Po minutės trimitai sugaudė antrą kartą — o nieko neprišaukė. Trečią kartą trimitams sudūdavus visas aikštynas lyg apmirė, visi kvapą užgniaužė laukė — dar minutė ir pasibaigs. O Rita Maru gniaužė rankas ir beviltiškai stebėjo taką.

Trimitų aidai nuplaukus, pačią paskuti-

nę akimirką tako gale, prie vartų, pasirodė žmogus. Tūkstančiams akių įtemptai jį sekanč, lėtu, pastikinkiu žingsniu artėjo jis prie tribūnos. Arčiau tribūnos stovintieji net išgirdo, kaip Rita Maru tyliai aiktelėjo ir visi matė kaip ji išstiesė soste, lyg pasispyrė — rodos pakils ir skris pasitikti, veli-mu plasnodama.

Tačiau jam artėjant, jos veidas pamažu ėmė keistis — skruostų ružavumas blyško, o ant degančių akių užslinko nusivylimas debesy. Jam prie tribūnos sustojus, ji jau atrodė lyg balto marmuro statula, tik per spėdiko galvą į taką klystančios akys dar rodė, kad ji gyva.

Prie tribūnos sustojęs nusilenkė pagyvenęs frakuotas ponas, su balta gėle frako atlape ir aukšta skrybėle ant galvos.

— Tamstos pavardė? — klausė teisėjai.

— Dovydas Goldas, — atsakė jis.

— Viengungis? — klausė jis.

— Taip, — atsakė jis ir pridėjo: — Išsi-skyręs.

Teisėjai patikrino dokumentus, apžiūrėjo čekį ir pripažino jam teisę spėti. Tačiau Rita Maru tylėjo.

(Būs daugiau)

Susirinkimų prezidiumai

V. RASTENIS

Amerikos Lietuvių Kongrese Bostone buvo iškilęs klausimas: ar kongresui pirmininkavimo teisė automatiškai priklauso ALT vadovybei, ar jo dalyviai gali sau prezidiumą išsirinkti? Buvo balsuota ir nutarta kvieisti ALT vadovybę atlikti prezidiumo pareigas. Tad praktikoje išėjo taip, kaip ALT vadovai norėjo, tačiau balsavimo faktas rodo, jog kongresui principu buvo pripažinta teisė prezidiumą rinkti, jeigu jo dauguma to būtų norėjusi.

Teko skaityti ("Naujienose") pasipiktinimą, anot kurio, prezidiumo rinkimų siūlytojai lyg būtų darę kažkokią neregėtą nesąmonę, norėję kažką nuversti, sugriauti ar panašiai. O iš tikrųjų prezidiumo rinkimo klausimas nebuvo naujiena net Amerikos lietuvių dideliuose ar mažuose susirinkimuose, ypač dabar, kai su naujais susirinkimų dalyviais atėjo į susirinkimus ir europinių papročių.

Amerikoje (nežinau ar visose, bet tikrai lietuviškose) organizacijose, tiesa, yra paprotys, kad organizacijos valdyba vadovaujama ir visuotiniuose narių susirinkimuose arba skyrių atstovų suvažiavimuose — seimuose. Europoje (ne vien Lietuvoje) kiti papročiai ir kitos pažiūros. Gal jos ne tokios praktiškos, bet nuoseklios. Būtent, narių susirinkimas ar jų atstovų seimas paprastai laikomas vyriausiu organizacijos šeiminku. Taip ir yra, nes jis turi teisę priimti ne tik valdybai privalomus nutarimus, bet ir pačią valdybą keisti.

Tokiam susirinkimui prasidėjus, valdybos nariai jau nebe šeiminkai, o tik savo darbų apskaitą duoti privalantieji pareigūnai. Jie čia turi atlikti lyg ir savo "sąžinės sąskaitą", jie čia gali būti ne tik paglostyti, bet ir pabarti, ar net ir smarkiai išburti bei pašalinti iš pareigų. Dėl to manoma (europinė pažiūra), kad organizacijos valdybą nedera tuo pačiu metu būti ir atskaitantiesiems pareigūnais, ir šeiminku, prieš kurį atsisakytama, galvomis. Valdybos buvimas prezidiume yra lyg ir užsidėjimas šarvų prieš susirinkimo kritiką, pasisavinimas galimybės tą kritiką varžyti ar ją net ir užgniauti (pav., "nematyti") kai kurių balso prašančių, arba net ir atimti balsą, sutvarkyti posėdžių laiką taip, kad kritikai ne liktų laiko, ir t.t.). Kaip tik todėl daugeliui atrodo, jog susirinkimui visada natūralu pačiam išsirinkti prezidiumą, o valdybą pareigūnams nedera (tiesiog nekuklu iš jų pusės) imti ir sėstis už prezidiumo stalą.

Amerikoje daug kur įprasta, kad valdybos pirmininkas ne tik pirmininkauja visuotiniuose susirinkimuose bei seimuose, bet pats (arba per savo paskirtą komisiją) paskiria seimui (vyriausiam organizacijos šeiminkui!) visas komisijas, net ir nominacijų komisiją, kontroliuojančią kandidatų siūlymą, renkant valdžios ir kontrolės organus. Tuo būdu esamas pirmininkas turi labai plačias galimybes vairuoti organizacijos vyriausio šeiminko darbą pagal savo valią.

Kodėl tokia tvarka nevadinama diktatoriška, aš nežinau. Kad tai praktiška — sutinku. Nereikia gaišti laiko rinkimams, susirinkimą veda žmonės, kurie gerai orientuojasi reikaluose... Jeigu nėra ryškesnio nuomonų ar interesų susikirtimo, tai taip gana gerai, tačiau kur susirinkime numanoma esant opozicijos, ten tokia tvarka sunkiai patenkinama.

Bostone buvusio kongreso santykis su ALT buvo skirtingesnis, negu organizacijos seimo ir tos pačios organizacijos valdybos. Nors ALT įstatuose ir yra numatyta, kad toki kongresai Tarybai yra labai didelis autoritetas (jo nutarimų ALT turi patvirtinti), tačiau toks kongresas fak-

tiškai yra "atskiras kūnas", tiesioginio organiškio ryšio su Taryba neturintis. Tad juo labiau ALT vadovybei automatiškai nepriklauso tokio kongreso prezidiumo pareigos. Todėl vietinio rengėjų komiteto pasiūlymas kongresui išsirinkti savo prezidiumą buvo visai natūralus dalykas, o nenatūralus kaip tik ALT Vykd. Komiteto spyrinėjimas būtinai tas pareigas sau rezervuoti, kada jo nariai ir kongresui (panašiai, kaip ir Tarybos plenumui) darė apyskaitinius pranešimus ir kreipėsi į kongresą nutarimų, kurie turėtų būti ALT Vykd. Komitetui vykdytinos instrukcijos.

ALT Vykd. Komitetui derėjo būti mandagiam su Kongresu ir neginčyti natūralios Kongreso teisės. Vietinis rengėjų komitetas, tačiau, atrodo irgi mandagus keliu tepaėjėję tik iki pusiaukelės. Būtent, siūlydamas Kongresui pasinaudoti jam priklausantiu suverenumu, čia pat pasiūlė ir kandidatus į prezidiumą... Tiksliau būtų buvę, jei rengėjų komitetas būtų tik nurodęs Kongreso teisę, o kandi-

datai verčiau būtų buvę pasiūlyti iš "masės", ne iš rengimo komiteto, veikusio ALT VK vardu.

Tarybos vadovybė, net ir prezidiume būdama, kritikos vis dėlto neišvengė. Kritika atėjo ne iš kokių "susimokėlių griovikų", o iš Kongreso dalyvių, kuriuos pats Tarybos pirmininkas, prieš pat jiems kalbant, rekomendavo, kaip pasižymėjusius veikėjus, ALT darbų rėmėjus. Kritikuojamas Tarybos pirmininkas, tuo pačiu metu būdamas ir Kongreso pirmininkas, negalėjo neatsižvelgti teisėjo vaidmeny savo paties byloje, o tame vaidmenyje irgi neatsilaikęs, pagaliau iš pirmininko pareigų pasitraukė. Čia ir netikėtusieji turėjo įsitikinti, kad "vykdomosios valdžios" atstovams ne visada patogiu būti seimų prezidiumuose...

Bet tenebūnie blogo, kas neišėitų į gera! Tiesa, šiuo atveju ir žalos didelės neįvyko, tik nesmagus nesklaidumas. Bet juo kaip tik reikėtų pasinaudoti bent kaip pamoka ateičiai, kad susirinkimuose, kongresuose, seimuose valdybų (ar kitaip vadinamų vykdomųjų - valdomųjų organų) pareigūnams verčiau yra susilaikyti nuo sėdimo už prezidiumo stalo. Tegu sau Amerikoje taip ir įprasta, bet papročiai gali gi ir keistis, ypač į geresniąją pusę.

CHICAGO IR CICERO

• Olio priemone išlaikyti jaunimo lietuviškumą. Apie tai rašo inž. Eugenijus Bartkus, ALT S-gos pirmininkas, birželio mėnesio MARGUTYJE. Čia ištrauka iš to straipsnio:

"Olis dažnai išsireikšdavo, jog čia augęs lietuvių jaunimas tik tada gali būti išlaikytas lietuvių bendruomenėje, jei jis bus paveiktas kokių didesnių darbų lietuvių kultūros ar politikos srityse. Už tai velionis Olis, kai tik ką nors planuodavo lietuvių kultūros reikalams, visados turėdavo klausimą, ar tas suplanuotas reikalas bus užtenkamai patrauklus jauniesiems ir ar jis padidins jų lietuviško pasididžiavimo jausmą. Tada ir buvo pats tikrasis pagrindas, kodėl jaunėji lietuvių — čia gimę ar atvykę — su tokia pagarba ir net meile kalbėjo apie Antaną Olį ir pritarė jo užsimojimams. Olis turėjo plačią pažiūrą į Amerikos lietuvių veiklą ir visados siekė ją išvystyti amerikietišku mastu. Velionies išitikinimu — tik tokia veikla tegalinti suteikti lietuviams Amerikoje stipresnį tautinį jausmą. Šia pras-

me Antanas Olis buvo nepaiečiama, ir jo netekimas yra milžiniškas smūgis Amerikos lietuviams ir visai lietuvių tautai.

• Gedvilis Gabriėlius, Dirvos "Studentų žodžio" redaktorius, neseniai gavo Bachelor of Science laipsnį. Dabar įstojo į teisų fakultetą, kurį tikisi per 3 metus baigti ir pradėti teisininko darbą Amerikoje. Ciceriečiai sveikina Gabriėliu ir linki jam sėkmės.

• Kuraitis Algirdas, baigęs Klaipėdos prekybos institutą, yra Chicago Lietuvos mokyklos tėvų komiteto pirmininkas. Daugiausia nuo tėvų priklauso Lietuvos mokyklų likimas. Gerai, kad Kuraitis pirmininkauja. Jis yra labai tylus, bet kietas lietuvių patriotas. Jis ir jo žmona — buv. Tamara Višockytė augina du sūnus: Algis — 12 metų, Vytenis — 10 metų. Kuraitis yra finansinių operacijų specialistas (toks buvo Lietuvoje, Sodyboje) ir geras šachmatininkas.

• Šulaitis Juozas, ALT S-gos Cicerio skyriaus sekretorius, nepriklausomoje Lietuvoje buvo uolus ir gabus savivaldybininkas: švenčionys, Dūkštė ir Valčiūninkuose. Taip pat sportininkas: futbolas ir krepšinis. Sulaičio tėvas buvo geležinkelietis. Šiuo metu Šulaitis dirba toje įstaigoje, kur Eugenijus Bartkus yra vyriausiojo inžinieriaus pavaduotojas. Šulaitis yra vedęs Aldoną (buv. Balčiūnaitė) ir augina dukrę Dalią, kuri jau 4 metai ima piano muzikos pamokas pas muz. Kučiūną, o tautinių šokių pamokas pas Šatą.

• Pautienius Juozas, Cicerio gyvenęs dailininkas, Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris greitu laiku išvyksta į Kanadą. Ten, Toronte ir Montrealy, jis ruošia savo kūrinių parodą, kuri išstatys apie kelias dešimtis savo visai naujų darbų.

Julius Sakelė

VILIUS BRAŽENAS

LAUŽAI LIEPSNOJA VAKARUOS...

(IV-sios Tautinės Stovyklos Daina).

Laužai liepsnoja vakaruos,
Pietuose, šiaurėj ir Rytuos,
Nuo jų lietuviška daina
Aplėks pasaulį keldama.

Tad aukim skautišką — lietuvišką dvasią,
Žygiui ruoškimės su šypsniu ir daina:
KURT LAUŽŲ PRIE BALTIJOS,
TARP GIRIŲ LIETUVOS!

Įžiebė Vilniaus kalvose
Skautybės ugnį širdyse,
Vis nešam vėliavą aukštai,
Nors ir toli gimti namai.

Tad aukim...

Nei vandenynai nei kalnai
Negal atskirti mus ilgai
Nuo skautų laukiančių miškų,
Tėvų sodybų ir laukų.

Tad aukim...

(Šiai dainai muziką parašė Stepas Kairys).

SKAUTAI

• Australijoje, Melbourn "Džiugo" tunto sk. tėvų k-tas buvo surengęs šaunų balių Richmondo rotušės salėje. Baliaus sulaukė daugelio svečių ir praėjo jaukioje nuotaikoje. Gauta apie 100 svarų pelno, kuris skiriamas Tautinės Stovyklos palapinėms ir kt. inventoriumui įsigyti.

• LSS Australijos Rajono Vadas v. S. A. Krausas to rajono vadijos biuletenyje "Liepsnojanči Lelijai" sk. vadovų vardu širdingai pasveikino rajono dvasios vadovą kun. Butkų, jo 20 m. kūnigystės sukakties progą.

• IV Tautinė Stovyklai Organizuoti Komisija Clevelande išsuntinėjo pranešimą skautų vadovams TS reikalais. Ten yra duodami paskutiniai nurodymai ir TS vykstantiems vienetais. Komisija praneša baigusi paruošiamuosius TS darbus. TS pravedimas atiduotas ir skirtųjų pareigūnų ir visų TS dalyvių rankas.

IV TS bus Highland Recr. Area parko plotuose š. m. rugpjūčio 15-30 d., netoli Pontiac, Mich.

• Chicago Baltijos Jūros jūrų sk. tunto irklavimo pratimai būna kas trečiadienį Michigano ežere. Jiems vadovauja jūrų psktn. J. Merkeli. Skaitlingai dalyvaudami šiuose pratimuose, jūrų skautai turi progą pasivairuoti savo tarpe, o kartu ir pasiruošti varžyboms su amerikiečių jūrų skautų vienetais. Neatsilikite ir mūsų jūrų skautės, kurios žada taip pat nepasiduoti vietinėms jūrų skautėms.

Vltn. A. Mikelevičius baigė Coast Guard gyvybės gelbėjimo mokyklą. Šią vasarą jis dirba Chicago viešosiose mokyklėse kaip skęstančiųjų gelbėtojas.

• LSB Vadijos nariams esant labai tolimuose atstumuose, sunku palaikyti pastovius ryšius tarp visų Brolijos Vadijos skyrių ir Rajonų. Padėčiai paryškinti, kas ketvirtis metų Brolijos Vyriausiasis Skautininkas ir VS Padėjėjas leidžia darbo ir ryšio žiniaraštį. Šiuo metu Skyrių Vedėjus ir Rajonų Vadeivas pa-

siekė šios kadencijos žiniaraštis Nr. 1. Jame yra daug naudingų žinių minėtų vadovų bendrajai orientacijai ir tarpusavio darbo paskirstymui. Vadija yra suskirstyta į tris grupes: gr. "A", gr. "B" ir Brolijos rajonus.

Vyriausiasis Skautininkas be visų tiesioginių pareigų, koordinuos darbą "A" grupėje, kuriai priklauso vykdomieji - administraciniai Vadijos skyriai.

Vyriaus. Skautininko Pavaduotojas, be VS jam pavestų užduočių, derins darbą tarp "B" gr. skyrių ir Brolijos Rajonų vadeivių. Šioje grupėje yra instrukciniai skyriai, kurių žinioje yra skautybės šakų lavinimosi reikalai.

Daugumas Brolijos Vadijos narių žada asmeniškai susitikti Tautinėje Stovykloje, kur priims naują Vadijos veiklos planą.

* SPORTAS *

Pabaltiečių plaukymo ir lauko teniso pirmenybės

1958 m. Pabaltiečių Plaukymo ir Lauko Teniso Pirmenybės įvyks š. m. rugpjūčio 16-17 d. Detroito, JAV-bių Pabaltiečių Sporto Federacijos pavedimu, pirmenybės rengia š. Amerikos Lietuvių FASK-tas, kuris, savo ruožtu, yra praveisti pavedė Vid. Vakarų Sporto Apygardai ir Detroito LSK Kovui.

Plaukymo varžybų programa.

a) Vyrams: 100 yd. laisvu stiliumi, 440 yd. laisvu stiliumi, 100 yd. krūtine, 100 yd. nugara.
b) Moterims: 50 yd. l. st., 100 yd. l. st., 50 yd. krūtine, 50 yd. nugara.

Lauko teniso varžybų programa.

Vyrų vienetas, moterų vienetas, vyrų dvejetas, moterų dvejetas ir mišrus dvejetas. Komandinių lauko teniso varžybų nebus.

Pirmenybėse gali dalyvauti kiekvienas lietuvis, latvis ar estas, gyvenęs JAV-se ar Kanadoje, tačiau jo dalyvavimas turi būti aprobuotas atitinkamos tautybės sportinės vadovybės (lietuviams FASK-to ar atitinkamos Sporto Apygardos).

Dalyvių registracija atliekama užpildant specialias registracijos lapus, kurie yra gaunami FASK-te, Sporto Apygardose ir sporto klubuose ir juos pasiunčiant FASK-tui iki š. m. rugpjūčio 9 d. šiuo adresu: A. Bielskus, 12700 Speedway-Overlook St., E. Cleveland 12, Ohio.

FASK-tas

KAS

UZSISAKĖ
TAS NESIGAILĖJO!
DIRVĄ —

IR TAIP GYVENIME BŪNA...

Australijos teismas išteisino tėvą, kuris išlupo vaikui minkštą vietą už tai, kad šis savo tėvą pavadino senu plikiu.

Milvauke mieste vienas gyventojas surengė sūnui gimimo dienos šventę, kurioje dalyvavo 40 vaikų. Visą maistą pristatė valgykla, kuri už tai gavo 20 dolerių ir 120 dolerių bevertį čekį, kurį valgyklos savininkas anksčiau buvo davęs minimam piliečiui už darbą.

Australijos vagis, pagautas apipletiant namus, pasiaiškino, kad jis vaiką turėjo su savim, kadangi negalėjo surasti auklės.

65 metų amžiaus vyras bandė savo 95 metų tėvą išvesti iš klubelio. Pastarasis užpykęs atžė, kad vaikai jo nepamokys.

JAV vyriausybei kainuoja 10 centų pagaminti 100 centų ir 6 doleriai pagaminti 500 dolerių po 50 centų.

Alyvos šaukštas traukinio lokomotyve gali nuvežti vieną tolo krovinio vieną mylią, bet tik į pakalnę.

Kai kurie Kanados kino teatrai įrengia dvigubas sėdynes vedusiems ir tuo labiau žadantiems vesti.

Chicago ir St. Paul miestų gyventojai proporcingai sunaudoja daugiau mėsos, negu kurio kito miesto gyventojai.

JAV vienas vyras su mašina pamelžia 40 karvių. Rusijoje tas pats darbas atliekamas moterų rankomis, kurios pamelžia vidutiniškai 10-12 karvių.

JAV laikraščiai per metus atspausdina virš 300 milijonų skelbimų. Tuo pačiu skaitytajai išleidžia virš vieno milijardo dolerių laikraščiams.

Pietinėje JAV dalyje vienos gausios šeimos tėvai pritrūko vardu ir sūnų pakrikštijo J. Q. Nesenai jam teko lankytis tarnybiniams reikalais Portugalijoje, kur turėjo nemažai vargo su viešbučių tarnautojais ir policija, nes visi norėjo žinoti, kodėl jis nepasako savo pilno vardo. Tik parodymus gimimo pažymėjimą, kurį jis visą laiką nešiojasi, pavyko įtikinti, jog vardas yra tik dvi raidės.

IŠ LAIŠKŲ REDAKCIJAI

Gediminas Vildzius, iš Waterbury, atsiųstame laiške rašo:

"Būdamas senu "Dirvos" skaitytoju džiaugiuosi daroma pažanga ir dažnesniu pasirodymu. Redakcija yra verta ypatingos padėkos už "Dirvos" Nr. 49 atspausdintą p. V. Mariūno straipsnį. Norėtusi tik paklausti, kas

Valentinas Liorentas,

baritonas, dainuos Wagnerio (studento) partiją Fausto operoje. Fausto spektaklis lietuvių kalboje įvyks Clevelande, Masonic Auditorium, 3615 Euclid Ave., rugsėjo mėn. 13 d.

atsitiko, kad nebespausdinate "Lietuvos Kronikos", kuri buvo kiekvienam mūsų studentų neįskraipytą faktą rinkiniu, taip dažnai pasigendamu spaudos puslapiuose?"

Red. pastaba. Tikimės, kad Lietuvos Kroniką vėl galėsime greit spausdinti, nes ją kruopščiai paruošti reikia labai daug laiko, o to laiko Konikos rengėjas neperdaugiau turi.

O. D., iš Rockfordo, mums rašo:

"Man labai patinka visos žinios iš tėvynės. Jas su dideliu jėdomu visad pirmiausia perskaitau".

STR. APIE BALFO SEIMĄ PATAISYMAS

Praeitame Dirvos nr. įsivėlė nemaloni klaida: sumaišyta str. "Bolfo seimui artėjant" pabaiga. Atsiprašdami autorių ir skaitytojus, to straipsnio pabaigą perkartojame. Red.

6. Seimo darbotvarkė.

Dar nežinoma, kiek laiko bus skirta darbo posėdžiams ir kiek oficialiai daliai. Pasekus kitų organizacijų buvusius seimus bei kongresus, galima prileisti, kad darbo posėdžiams teks 10-12 val. per abi dienas. Centro pareigūnų pranešimai ir paklausimai ir atsakymai užims apie 4-5 val. Kitų organizacijų reikalų svarstymui gali tekti 5-6 val. Jeigu taip būtų, tai jų svarstymas turi būti labai rūpestingai organizuotas iš anksto. Tuo reikalu turėtų glaudžiam kontaktą veikti CV ir Seimo reng. komitetas. Jeigu darbai nebus sklandžiai vedami ir apsinkejami ilgais "pamokslais", seimas gali delegatams palikti blogą įspūdį ir į darbą nepaskatinti.

IX-asis seimas turėtų būti efektingas darbo seimas!

7. Baigiamos pastabos.

Kad tikrai darbas vyktų sklandžiai, ir klausimai būtų nuodugniai išnagrinėti, seimo organizatoriai turėtų aiškiai susikcentruoti į pirmos svarbos klausimus ir iš jų nagrinėjimo neleistų seimui išskrypti. Siūlyčiau tai daryti atskirų referatų keliu. Kiekvienam klausimui atskiras referatas ir atskiras referentas. Tai bus pasiekta gyvumo ir atstovų sujdominimo. Būtu dar geriau, jeigu referatų kopijos prieš seimo atidarymą ar tuoj po atidarymo būtų išdalintos atstovams. Būtu naudinga turėti referatus šiais klausimais:

1. Bolfo bendrumo pobūdis. Tikslas — įtikinti atstovus, kad tarporganizacinės susitarimai ir veikla ir susitarimai padariusios organizacijos Balfą vienodai remia. Čia turi būti išryškintas ir spaudos talkinimo išlyginimas.

2. Bolfo uždaviniai ir priemonės. Tikslas — įrodyti, kad Bolfo veikla nėra nustojusi aktyvumo. Iškelti naujus darbus ištremtiems į Rusijos gilumą ir Lenkijoje šelpiti. Iškelti ir konkrečiai suminėti užsibrėžtus artimiausius dvejų metų darbus.

3. Birželis — tautinės aukos mėnuo. Tikslas — siūlymas ieškoti naujų šaltos darbo kelių. Šaltos darbas neturi susikirsti su organizuotu lietuvių politiniu bei kultūriniu darbu. Todėl jis turi būti įvestas į tokias pat vėzes, kaip Altas ir JAV LB. O birželio mėnuo yra lietuvių trėmimų, genocido, pirmojo ir skaudžiausio smūgio mėnuo, todėl ir tinkamiausias šaltos darbo vykdymui.

4. Nuostatų papildymas. Tikslas — išaiškinti, kad organizacinis darbas reikalingas didesnio lankstumo. Taip pat reikalinga uždėti atsakomybę prieš seimui direktoriams. Čia įteigti organizacijos susikirstymas mažesniais vienetais. Be to, direktoriato sudarymas turi būti apibrėžtas nuostatuose. Taip pat numatyti papildymą, kad nariais legaliai galima laikyti aukotojus (lietuvių kilmės), kurie aukoja nemažiau \$1.00 metams, jeigu jie nariais įrašomi nesipriešina ir narių susirinkimas juos priima.

Čia suminėjam tikslai dalį klausimų. Jų CV gali numatyti ir kitokių ir daugiau.

SAVE
Part Of
Every Pay

THE CLEVELAND
Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE
WE WELCOME YOUR SAVINGS
Member Federal Deposit Insurance Corporation

GERESNI NAMU STATYTOJA.
VISUOMET ISTATO
MONCRIEF

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELEDA

Išsina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.
Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S.,
Welland, Ont., Canada.

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI
PINIGAI I
LIETUVĄ
10 Rublių už 1—
Mokėsite \$5.— iki \$50.00
PILNAI GARANTUOTA
KITYS PAROPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES
GRAMERCY
744 Broad Street
Newark 2, New Jersey, U.S.A.
Lėista Bankų Dept.
Ir antrausta

Skyrių tvarko: Audronė Gelažytė, Algirdas Garlauskas, Ingrida Stasaitė ir Kęstutis Gaidžiūnas.

VASAROS ATOSTOGŲ DARBAI

Štai, gimnazijos vartai prasiverė plačiai ir išleido būrius nerimaujančio jaunimo. Knygos padedamos į šalį; atostogos prasidėjo. Tai poilsio, linksminimosi bei žaidynių laikotarpis.

Tačiau, vasaros atostogos mums, lietuviams, turėtų reikšti daugiau, negu vien išsiblaškymo laiką. Turėtų būti net ir pasižymėjimo laikas — pasižymėjimo mūsų tautai. Tai turėtų būti laikas burtis į įvairias lietuviškas organizacijas, dalyvauti rengimuose susirinkimuose, vaidiniuose, minėjimuose ir t.t.

Vasaros atostogų metu turėtumėm knisiti įvairiuose knygynuose bei bibliotekose, ieškodami įdomesnių žinių, liečiančių Lietuvą ir lietuvius. Surasdami tokias žinias privalome jas perduoti lietuviškajai spaudai — laikraščiams, žurnalams, žiny-nams.

Turime per atostogas visi tapti "mokslinkais", "istorikais", "kalbininkais". Mokslininkais mes galime tapti, nagrinėdami Lietuvos geografiją, susipažindami su jos žemės turtais ir pan. Istorikais — įdomaudami si Lietuvos praeitimi, tirdami praeities klaidas, pritaikydami tas klaidas dabartinėms mūsų dienoms, siekdami tų klaidų ateity nebekartoti. Kalbininkais galime pasidaryti labai lengvai: kalbėdami tarp savęs lietuviškai, neįsitraukdami mūsų kalbos svetimų žodžių, stengdamiesi kiek išgalime vengti "tarptautinių" išsireiškimų.

Be tų visų minėtų pareigų, dar mums pridera skleisti lietuviškos sėklas kitataučiuose. Tai galima įvykdyti įvairiais būdais: atkreipti kitataučių draugų dėmesį į Lietuvą ir Lietuvos reikalus, tinkamai atstovauti lietuvių tarptautiniuose rengimuose.

Visais tais minėtais būdais mes pašvenčiame save mūsų tautai, ir kaskart artėjame prie mūsų tikslo — Nepriklausomos Lietuvos.

Benito Nausėda

DŽENTELMENAS — ŠIOS DIENOS KARŽYGYS

Karžygiai, kurie viduramžiais valdė pasaulį, simbolizavo rinkitinius vyrus. Tikras karžygys buvo gerbiamas už savo drąsą dosnumą ir riteriškus žygius. Karžygys turėjo daug giestinių savybių. Jis buvo narsus, kariavo pagal garbės įstatymus. Jis buvo ištikimas savo draugams, it tegėjo savo duotą žodį. Jo prielais, nors ir mirtinas, buvo jam lygus. Šios savybės padarė jį žiniu ir dvasiniu vyru.

Nuolatos besikeičias pasaulis, su savo moderniomis idėjomis ir idealais, sunaikino šį karžygių lumą. Bet ir šiandien, tarp dabartinių sunkių ir komplikuočių problemų, tie karžygiai gyvena. Ne kaip plienų šarvuoti ir ginkluoti vyrai, bet kaip džentelmenai — mandagūs, gero auklėjimo ir mokslo vyrai. Jie yra šios dienos karžygiai!

Džentelmenas daug kur sutinkamas. Jis gali būti jaunas berniukas, padėjęs senai moterlei pereiti skersai gatvę, ar jaunas vyras, užleidęs savo vietą moterlei prigrūstame autobuse. Jis gali būti jaunas vaikas, ar suaugęs vyras. Kiekvienas iš jų gali būti džentelmenas.

Džentelmenas yra tikras vyras, nebūtinai fiziškai, bet dvasiškai. Jo darbas parodo jo mokėjimą atskirti gera ir bloga, o

NUOMONĖS

Neseniai sensacingai užsibaigė Rašytojų D-jos skirta premija. Taip pat ką tik pasibaigė Draugo premijuotas ir atkarpos spausdinamas romanas "Ir nevesk į pagundą".

Daug eilinių skaitytojų stropiai sekė ir pabaigoj nusivylę negali suprasti, už ką premijos skiriamos, nes veikalas nieko neatvaizduoja, neaišku, ką autorius norėjo skaitytojui perduoti. Visi veikėjai, tartum nevykusiai pagamintos marionetės teatro šluobuojančios lėlės. Nė savo krašto gamtovaizdžio, kuriuo skaitytojas galėtų gėrėtis, nė intrigos, nė vieno išbaigto charakterio. Jaunimui čia nėra nieko estetiško, patraukiančio nei naudingo.

Spaudoj buvo nuomonių, kad geri rašytojai premijoms savo kūrybos nesijūnia. Jei taip, tai kodėl? Ir kodėl profesionalai premijuoja diletantų kūrinius, kuriuos ir pati plačioji visuomenė sugeba atskirti nuo vertingų. O be to, kodėl tyli profesionalai kritikai, objektyviai nepristatydami skaitytojams, nerecenzuodami knygų, tuo labiau, kad kasmet premijos iškelia naujus, negirdėtus talentus, o skaitytojas taip ir nežino, ar tai tikrasis rašytojas ar diletantas?

Newyorkietė

Britų premjeras Harold Macmillan (dešinėje) ir kolonijų sekretorius Lennox-Boyd išeina iš Downing Nr. 10 po nepaprasto posėdžio, kuriame buvo nagrinėta Vid. Rytų krizė.

NEURA PICNIC GROVE

dabar kiekvieną savaitės dieną išnuomojamas

gegūžinėms-piknikams.

Naujai atremontuota šokių salė ir bufetas, didelė sporto aikštė, gražioje apylinkėje, daug vietos automobiliams pastatyti. Skambinti HE 2-1280.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakančiai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apkaivavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. Tel.: MAIN 1-1773 Rezidencija: PENINSULA 25

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos

produktus.

Kreipkitės į mus h būsit patenkinti

Clevelande APYLINKĖSE

Pranas Bastys, Dirvos redakcinės kolegijos narys, ir ponis, vykdamas į Chicago ir St. Louis, viešojoje Clevelande pas p. Laikūnų ir aplankė Dirvos redaktorių.

Nijolės-Laimos Brazilutės ir Emanuelio Jarašūno

sutuoktuvės įvyksta ateinančių sekmadienį, liepos 26 d. 10 val. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Vaisės 7 val. Sherwin's Party Center.

Abu jaunieji yra veiklūs lietuviškųjų organizacijų nariai, abu priklauso Čiurlonio ansambliui, Laima skautėms, Emanuelis neolituams.

Neolituams praėjusį šeštadienį Emanueliui surengė gražų išleistuvių pobūvį, kuriame dalyvavo per 20 korporantų.

Lituanus žurnalui remti komitetas,

kuris yra sudarytas iš Clevelande esančių veiklių studentų, aktyviai rengiasi būsimam vajui. Vajaus reikalams numatytas išleisti nedidelis leidinys, kurio leidimo reikalus praėjusį šeštadienį įvyko pasitarimas Dirvos redakcijoje.

Clevelando Pilėnų tunto vadijos posėdis,

įvyko liepos 12 d. Jame iš vietinių pranešimų paaiškėjo, kad DLK Vytauto dr-vė ir Stp. Dariaus laivas turėjo savo stovyklas. Be to vytautėnai pasigabeno I v. dovaną iš vietos skautų iškylos.

Šiuo metu Pilėnų tuntas ruošiasi didžiojo keliuonėn — Tautinien Stovyklon, Highland Rec. Area, Mich.

Posėdyje dalyvavo tunto sk. tėvų k-to pirm. E. Steponavičius. Sk. vadovų nuotaukas pakėlė žinia, kad sk. tėvai deda pastangas ir telkia lėšas, kad kuo daugiau skautų iš Clevelando galėtų nuvykti į TS.

PARDUODAMA

Virtuvės komplektas, stalas ir 4 kėdės, kvejo spalvos, \$10.00 Studio coach, gali miegoti du, kaip nauja, \$25.00, Hollywoodo stiliaus lova, kaip nauja, kainuoja \$125.00 dabar \$49.00, Salono komplektas — chesterfield ir 2 kėdės — \$30.00, 1954 m. 4 durų automobilis, hydromatic, geram stovy — \$475.00. Teirautis: 1056 Ansel Rd.

Skaitydami KARJ būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos reitais paveikslais iliustruoti ir Lietuvos karių atsiminimus iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

MARGUTIS

vra patį seniausią Amerikos lietuvių žurnalą. Jis išleina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

Margučio adresas: 6755 So Western Ave., Chicago, Ill. MARGUTIS metinė prenumerate \$3.00.

\$8,500

2-jų šeimų medinis namas, 5 ir 5 kamb. Lenkų rajone. Dvigubi porčiai. Geros pajamos. (56)

Šaukait V. Banionį
UT 1-0323
Chimes Realty
1188 E. 79 St.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas.

Parduodami amžini automobiliai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.

Nakties telef.: LI 1-4611.

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS, Agentas
SK 1-2183

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

JOS, VADAISKELE KITE TIESA ŽMONĖMS, KAD DIEVO KARALYSTĖ PRISIARTINA

Biblijos studentai skelbia neapsakomą džiaugsmą pasauliui, kurie laukia mūsų Viešpaties atėjimo. Iš tikrųjų pradeda giedoti Sloviniom giesmę Viešpaties. Mes tikimės parodyti, kada ir kaip ir kokių tikslų Viešpats sugrįš. Išsitus šimtmečius žydai tikėjosi ir laukė ir meldė Mesiją atėjimo. Jau devyniolika šimtų metų kaip krikščionys tikėjosi ir laukė ir meldė atėjimo to Mesijaus, Viešpats Jėzus. Kristus reiškia ta pati, tie žodžiai reiškia Pateptąjį.

Visa žmonija apkrauta sunkiomis naštomis akiai besigriebdama tamsybėje vaitoja skausmuose ir laukia paliosavimo, bet nežino iš kur ateis. Biblijoje parodo Jėza 62 per. 11 e.: Iš tikrųjų pasaulis laukia Mesijo, to Kristaus, ir jo teisingos karalystės.

Kuomet pasaulis sužinos, kad Viešpats, tas didis Išganytojas ir geradėjas žmonijos, yra sugrįžęs, tada kiekviena teisinga siela bus pripildyta džiaugsmo ir kiekviena dėkinga širdis giedos jam linksmybės giesmes.

Tyrinėdami šventraščio perskyrimus, turime naudoti protą. Šventraštis ir sveikas protas būtinai sutinka. Taip sako Viešpats per pranašą Danielių: Bet dienoje šių karalysčių Dievas iš dangaus pakels karalystę niekada nesugaistina, ir jo karalystė neteks jokiems kitiems žmonėms, o visas šias karalystes sutrupins ir išnaikins. Danieliaus 2:44 — Brangūs draugai, skaitykit šventraštį, ten rasit tiesą ir šviesą. Pareikalaukit biblijos, o mes parūpinsime.

Skelbia: WILLIAM SHIMKUS
1077 E. Wallings Rd.
Brecksville, Ohio

Išnuomojamas vienos šeimos namas

su 3 miegamais. Gaso šildymas. Teiraukitės — 1231 Addison Rd. \$75.00 mėnesiui.

Išnuomojami 2 miegami kambariai

ir garažas, prie Highland Rd.. Puiki aplinkuma. Pageidaujamas blaivus lietuvis, vyras. Teirautis HI 2-8583. (52)

Dviejų šeimų namas

E. 79 St.

Netoli St. Clair. Po 5 kambarius. Rūsūs. Vario vamzdžiai. Gaso šildymas. Dvigubas garažas. Gražus sklypas. Kaina \$14,700. Šaukti: EN 1-2370.

PARDUODAMAS NAMAS

Euclid, Ohio

Mūrinis, 3 miegami ir vonia antrame aukšte. Didelis gyvenamasis kambarys. Valgomasis. Didelė virtuvė. Šoninė veranda su tinkeliais. Pilnas rūšys, dujų šildymas. Aptvertas užpakalinis kiemas su pavėsingais medžiais. Patogiai pasiekama mokykla, bažnyčios ir krautuvės. Į pietus nuo Lake Shore Blvd. Atidaryta ketvirtadienį, penktadienį ir sekmadienį iki 7 v. vak. Šaukti: IV 1-6247 — Brazilis. (54)

24 valandų telefonu patarnavimas,

kada jūs turite adresavimo ar perrašymo darbus. Paimam ir atgal grąžinam.

Ruby's Telephone Answering Service
EN 1-0838 (57)

JUOZO KAMAIČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE,

12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, didelės batų pasirinkimas ir žemesnės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama nuolaida.

Batų taisymas paaimamos ir pristatomos į namus be mokesčio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v.

Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigia kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose nantuose. Klubas turi įvėdę garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radioj valandėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamutojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185 St. KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderso 1-6344, Redaktorius Balyš GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Žvilgsniai į Lietuvos dabartį

Pastarajame VARPE yra skyrius, pavadintas "Nepriklausoma ir paversta Lietuva". Tai penkių straipsnių rinkinys, kuriuose įvairiais požiūriais ličiama Lietuvos dabartis. Ypatingo dėmesio verti Dr. Mačiuko ir A. Landsbergio straipsniai, nes juose itin apstu informacijos visiems mažiau teturėjusiems progos sektį duomenis apie dabartinę Lietuvos gyvenimą.

(Prof. S. Kolupailos straipsnis šiam skyriuje apie Lietuvos teritorijos plotą jau buvo "Dirvoje" minėtas. Šis straipsnis pažymėtas, kaip perimtas iš sosto-
jusio LIETUVOS žurnalo. Kad kodėl tas pats nepažymėta prie Dr. B. Mačiuko ir prie Dr. D. Krivicko straipsnių, kurie į VARPĄ irgi yra atėję tuo pačiu keliu, parašyti maždaug prieš metus).

Dr. B. Mačiuka kalba apie Lietuvos ūkio įjungimą į Sovietų Sąjungos ūkį. Čia sutelkta palyginti daug statistikos duomenų apie dabartinę Lietuvos žemės ūkį, paimtų iš pačių sovietinių šaltinių. Nors tie šaltiniai visada priimtini su rezervu, bet kitų nesant, tenka bent pagal juos vertinti įvykius bei vykstančius pasikeitimus. Pavyzdžiui, iš-rvskėje kad net ir pagal sovie-tinius duomenis dabar ariamos žemės plotas Lietuvoje sumažė-jes bent 350,000 ha, o dar smar-čiau sumažėjęs pasėlių plotas. Tas pats vaizdas susidaro bei-
nant ir gyvulininkystės duome-nis.

Žinoma, dėl sovietinės statisti-
kos duomenų švokštumo, visai pilno vaizdo susidaryti negali-ma ir yra pavojaus suklysti kai kuriose išvadose. Ypač nepilnas vaizdas yra pramonės srityje. Bet atsakomybė už vaizdo nepil-numą ar net kai kurias galimas klaidas išvadose tenka ne kam kitam, kaip tik tos statistikos švokštumui ir samoningam pas-laptingumui. Autorius kalba, remdamasis tik turimais duome-nimis, ir vengia agitacinės ju in-terpretacijos, o tai yra labai tei-giamas ir sveikintinas (nas mus dar retokas) prie to reikalo pri-ėjimo būdas.

Tačiau ir šis autorius ne visur atslaidė prieš pagundą pasisa-kyti savo neigiamą įspūdį apie susidariusią padėtį. Tas tvarkoj, kai toks įspūdis yra paremtas turimais duomenimis. Bet ken-čia samprotavimų nesaliskam pobūdžiui, kai nesusilaikoma nuo priekaištų ten, kur priekaištai nebūtinai pelyti. Pavyzdžiui, au-torius prikiša sovietiniams pla-nuotojams nepasirūpinimą iš-plėsti Lietuvoje elektros energij-os gamybą, dėl ko Lietuva elek-tros suvartojimo požiūriu atsi-dūrusi paskutinėje vietoje, lygi-nant su sovietinėmis respubliko-mis.

Priekaištas neispūdingas, tu-rint galvoj, kad šioj srity Lietu-va buvo smarkiai pavėlavusi ir nepriklausomybės laikais. Lie-tuvos elektrės ūkis, kiek nuken-tėjo, tai tik karo metu, o ne nuo planuotojų. Kad jie pavėlavo (neskubėjo) elektros ūkį Lietu-voje plėsti, tas tiesa, bet vis dėlto, ir paskutinėje vietoj pasi-likus, 1955 metais Lietuvoje jau buvę sunaudota elektros po 212 kilovatvalandžių kiekvienam gy-ventojui (ieigu tas duomuo tei-singas?). Tai jau gana daug. Pa-lyginus su elektros sunaudojimu nepriklausomybės laikais — vos apie tryliką su puse kilovatvalan-

džių gyventojui... O dabar Kauno hidroelektrinė statoma intensyviai, ir kai ji pradės veikti, elektros ūkyje pažanga bus įvykusi labai didelė ir, žinoma, sveikintina. Kitas klausimas, kaip visa tai bus išnaudojama vietos žmonių labui.

Dr. B. Mačiuka yra redagavęs didesnį veikalą apie Lietuvą (Chicago universiteto leidinys, mimeografu spausdintas Human Relations Area Files, Inc., New Haven, Conn.). Šiam straipsnyje jau juntama prityrusi ranka.

A. Landsbergis rašo apie komunistinius romanus, liečiančius pokario laikus Lietuvoje. Taigi tik apie specialų literatūros sek-torių. Kaip to sektoriaus pavyz-džius, nagrinėja tris romanus: A. Baltruono "Dainavos pavasaris, J. Usačiovo "Nemunas lau-žia ledus" ir J. Dovydaičio "Po audros" A. Landsbergis infor-muoja apie tuos romanus, o pa-keičiu ir apskritai apie dabarti-nės literatūros Lietuvos pobūdį, nurodydamas ir būdingiausius jų bruožus. Nei jis jų smerkia, nei su jais ginčijasi, tik santūriai ironizuoja. Ironizuoja taip, kad net ir literatūros teorijos neži-novui aišku, kuo tas ironizavi-mas pagrįstas.

Naudingas atidžiai peržvelgti ir Dr. D. Krivicko straipsnis, kuriame autorius suglaustai iš-dėsto, kaip katros valstybės da-bar laikosi Lietuvos valstybės ir sovietinės okupacijos Lietuvoje atžvilgiu, tuo pačiu metu nu-šviesdamas ir Lietuvos pasiunt-nybų padėtį paskirose valstybė-se.

Tai įdomi ir žinotina faktų ap-žvalga. Tik, atrodo, Lietuvos pa-siuntinybės Anglijoje padėtį au-torius bus pavaizdavęs kiek pa-gražintai, tvirtindamas, kad "Pabaltijos valstybių diploma-tinės atstovybės veikia ir toliau kaip ankščiau veikusias, ir D Britanijos užsienių reikalų mi-nisterija palaiko su jomis nor-malius diplomatinis ryšius".

Jeigu žodžiais "kaip ankščiau" norima pasakyti "kaip prieš ka-rą, prieš Lietuvos okupaciją", tai sunku būtų sutikti, kada dabar-tinis Pabaltijo pasiuntinybių vei-kimas yra visiškai tokio paties masto ir pobūdžio, ir kad "nor-maliūs diplomatiniai ryšiai" ir dabar yra visiškai tokio paties normalumo, kaip ir anuomet...

(Kalbant apie Lietuvos pa-siuntinybių padėtį Lotynų Ame-rikoje, dabar straipsnis galėtų būti papildytas labai įdomiu fak-

tu, būtent, kad Brazilijos vyriausybė naujai steigiamoje Brazili-jos sostinėje ir Pabaltijo valsty-bėms paskyrė po 2 ha žemės pa-siuntinybėms bei pasiuntinių rez-dencijoms pasistatyti. Tik, de-ja, nežinia kaip tuo bus galima pasinaudoti, nes pasistatyti rei-kia per dvejus metus, arba, jei nebus per tą laiką pastatyta, reiks prašyti tą terminą pratęs-ti. Kiekvienu atveju, Lietuvos, ne sovietinė, vėliava plėvėsavo Lietuvos skylyje iškilmingo sost-nės atidarymo metu).

Penktas straipsnis šiam sky-riuje yra J. Audėno, apie Lietu-vos rusinimą naujais vardais (vietovardžiais). Faktiškai tai informacija apie kolchozų var-dus Lietuvoje: nors ir ne di-džiausios svarbos, bet įdomi.

Autorius, suregistravęs 1133 kolchozų pavadinimus, duoda šiek tiek statistikos: kiek kol-chozų yra pavadinta Stalino var-du, kiek kitų rusų vardais, kiek šiaip komunistinių sąvokų var-dais.

Statistika, žinoma, negali bū-ti tiksli, nes suregistruota tik apie 63% užpernykšio kolchozų skaičiaus (apie 55% dabartinio), ir pav., Stalino vardu vadinamų kolchozų Lietuvoje yra tikrai daugiau, negu autorius užregistruoti 23. Dėl tos pačios priežas-ties ne visai teisingas teigimas, kad, pav., Biržų, Ignalinos ir kt. rajonuose dauguma kolchozų pa-vadinoti vietovių, o ne simboli-niais vardais: turint pilnesnį sa-rašą paaiškėja, kad dauguma kaip tik kitokia. Bet visa tai tik smalsumui tenkinti. Esminė klai-da yra pagrindinis straipsnio teigimas, kad kolchozų pavadin-i-mai pakeičia, išstumia iš varto-senos lietuviškuosius vietovar-džius.

Iš tikrųjų tai kolchozų pava-dinimai nėra vietovių pavadinimai ir vietovių pavadinimų vie-tuos neužima bei jų neišstumia. Kolchozas teisiskai laikomas or-ganizacija, o ne vietovė. Kolcho-zams duodami vardai panašiu principu, kaip, pavyzdžiui, koope-ratyvams ar kitokioms bendro-vėms. Kolchozo veikimo plotas apima visą eilę vietovių ir tos vietovės tebeturi savo vardus. Lietuvoje dabar yra per 1200 apylinkių (administraciniai teri-torijos vienetai, didesni už bu-vasius seniūnijas) ir visos tos apylinkės vadinamos savo cent-rinių kaimų vardais. Mokyklos, kurios yra net ne apylinkių cen-truose, vadinamos tų kaimų, bet ne kolchozų ir ne apylinkių cen-trų vardais. Taip pat ir paštai bei pašto agentūros. Laiškai adre-suojami ne į kolchozus, o į kai-

VINGIAI IR PERSPEKTYVOS

J. P. P.

Ar Vidurinių Rytų krizė nei-siplės į pasaulinį karą? — Dau-gumas politinių stebėtojų yra lin-kę tikėti, jog to nebus. Jie sa-ko: rusai yra kariškai stip-rūs, jie turi laivyną, povandeni-nius, raketas, didesnę už ameri-kiečius armiją, tačiau Rusija vi-duje dar nėra paruošta karui. Jos vadovybė dar nėra užtenka-mai įsitvirtinusi. Pajėgumas ko-manduoti Europos ir Azijos sa-telitus taip pat nėra pakanka-mas. Todėl jie daug triukšmaus ir garsdins, bet karo pradėti ne-sirys.

Nasseris savo knygoje "Revo-lucijos filosofija" yra pasakęs, kad nacionalistines arabų aspi-racijas įgyvendinti lemiančiai padės arabų kraštų strateginė pozicija ir nafta. Ligšiol jis sek-mingai išnaudojo strateginę lo-kaciją, kurdamas arabų sąjungą, o į paskutiniųjų įvykių planus jau buvo įkalkuliota ir nafta. Irakas yra vienas iš didžiųjų naftos tiekėjų Arabijos pusiasa-ly. Jo metinė produkcija yra 250

mus ar vienkiemius, jei tie tu-rėjo savo vardus po išsiskirsty-mo iš kaimų.

Galimas dalykas, kad, jeigu kada būtų įvykdytas planas su-kelti žmones į centrinės kolcho-zų gyvenvietes, tai toms gyven-tiėms ir prigytų kolchozų pa-vadinimai, bet tuo tarpu ir tokios tendencijos nematyti, nes jei kol-chozo centras kuriasi jau vardą turinčiame kaime ar miestelyje, tai ta vietovė savo vardo nepran-da.

Pažymėtina dar ir tai, kad lie-tuviškieji kolchozų pavadinimai net ir rusiškose ar lenkiškuose laikraščiuose beveik niekad ne-verčiami į kitas kalbas (išskyrus tuos rajonus, kur lietuvių kalba yra mažumoje), o pasilieka toki patys: "Ateitis", "Rytojus", "Spindulys" ir t.t., kad ir rusi-škomis raidėmis parašyti. Net ir toki pavadinimai, kaip, pav., "Naujas gyvenimas", "Tarybi-nis Artojas" paprastai never-čiami į rusų kalbą, o rašomi ru-siškomis raidėmis taip, kaip skamba. Net ir terminas "apy-linkė" neverčiamas į pav., "ok resnost", ar "okrug", bet pasi-lieka "apilinka" net ir rusiškuo-se tekstuose. (Pav. Smilgiaiska-ja apilinka).

Iš viso, nėra žinių, kad Lietu-voje būtų keičiami vietovardžiai. Naujas miestelis ties Akmene (kalkių degykla ir cemento fab-rikas) pavadintas Naujoji Ak-menė ir rusiškai vadinamas ly-ginai taip pat. Nė Vilnius nebe-vadinamas Vilna, ar šiauliai — Šavli. Tik vienas vietovardis yra oficialiai pakeistas, būtent, visai nelietuviška Marijampolė dabar pavadinta iš esmės lietuvišku, tik politinės komunistinės reikš-mės Kapsuko vardu. Todėl, at-rod, šioj srity rusifikacijos ieš-koti dar nėra pamato. — vr.

JAV marinai įygiuoja į Libanone sostinę Beirutą.

mil. statinių, kurią labai neži-miai pralenkia tik Kuvaite ir Saudi Arabijos produkcija.

Washington net aukšti kari-ninkai suabejojo žvalgybos pra-nešimais. Ten buvo minima, jog neserininkai ruošiasi suaktyvin-ti savo veiklą visam arabų pa-sauly, infiltruodami apmokamus agentus, kurių pagalba busia pra-dėti vykdyti perversmai. Trims dienoms praėjus nuo Irako per-versmo, Sirijai pagelbstint, bus tas pat padaryta Jordane; sekant pranešimu, turėjo įvykti liepos 17 dieną.

Irake įvykus perversmui, pra-nešimu patikėta. JAV metė savo įgulą į Libanoną, kuriam grėsė tas pat pavojus, o liepos 16 d. britai išlaipino savo parašiuti-ninkus Jordane.

Irako karalių Faisalą II nušovė vienas iš jo asmeninių sargy-binių pačioje perversmo pradžio-jė. Į rūmus įėjo kariškis, per-versmininku atstovas, nešdamas naujojo režimo ultimatumą. Kambaryje tuo metu stovėjo ka-ralius ir princas Abdul Illah, ka-raliaus dėdė. Kariškiui įtartinai artėjant, princas griebėsi gink-lo, tačiau jam nespėjus jo išsi-traukti, karaliaus rūmų sargy-binis nušovė princą ir karalių.

Perversmininkai paskelbė princą žuvimu, tačiau tylėjo apie karaliaus nužudymą, nes Faisa-las gyventojų tarpe buvo labai populiarus. Jie tik pradėjo per-pažinti jį niekinti išdaviko, pa-rdavėlio ir pan. vardais. Apie karaliaus nužudymą pasaulis su-žinojo tik po 3 dienų, kai Irano ambasadorius pavyko susisiekti su savo vyriausybe Teherane. Pačiame Irake apie nužudymą dar nepaskelbta.

Princas Abdul Illah buvo Ira-ko regentu 14 audringų metų — nuo 1939, kada Faisalo tėvas ka-ralius Ghazi žuvo automobilio katastrofoje (greičiausiai britų suorganizotoje dėl Ghazi sim-patių vokiečiams), iki 1953 m. gegužės 2 d., kada Faisalas II tapo pilnamečiu. Abdul Illah troško Irakui taikos, bet jo var-gai prasidėjo su karininkų slap-tik organizacijos "Geltonasis Kvadratas" atsiradimu, o ypač pagausėjo karaliui Ghazi žuvus. 1941 m. balandžio 1 d. vokiečių sukurstytiems karininkams su-likus, jis turėjo bėgti iš Irako ir paslėpti būsimajį karalių, tačiau britai sukilimą greit numalšino, ir jis po kelių savaitių grįžo.

Abdul Illah buvo didelis Vaka-rų draugas, kelis kartus lankėsis Amerikoje, paskutinį sykį prieš 15 mėnesių. Kalbama, kad jis iki pat mirties turėjęs didels įtakos karaliaus sprendimams.

Irako premjero Nuri as-Said (reiskia: Nuri Laimingasis) li-kimas, nepaisant perversminin-kų pranešimo, jog jis žuvs, vis dar nėra tikrai žinomas.

Garsusis Arabijos Lawrence savo knygoje "Septyni išminties stulpai" jį yra pavadinęs idealiu kariniu vadu dėl jo drąsos, auto-riteto ir šaltumo. 1919 m. jis da-lyvavo Paryžiaus taikos konfe-rencijoje, 1920 m., Faisalui I ta-pus karalium, buvo Irako ka-riuomenės vadas, vėliau gynybos ministeris, parlamento narys ir senatorius. 13 kartų buvo Irako

LIETUVOS VARDAS BROADWAYAUS TEATRE

Viename iš Broadwayaus te-atrų New Yorke (kurių yra ge-ras puskaipis ir iš tikrųjų nei vieno pačiame Broadwayuje, o tik šalutinėse gatvėse netoli nuo Broadwayaus) jau pora metų kaip kas vakaras vaidinama ko-medija — satyra "Romanoff and Juliet". Su Šekspyro "Romeo ir Julijs" čia yra ta lygiagretė, kad įsimylėjęliū tėvai čia ne Veronos turtuoliai Capuletai ir Montai-gue, o... Sovietų ir Amerikos ambasadoriai!

Sovietų ambasadoriaus, taigi ir jo sūnaus pavadė Romanovai, o Amerikos ambasadoriaus Al-le-o dukters vardas Julieta. Di-džiausia romansavimo kliūtis — politiniai, ideologiniai ir išsiau-kėjimo bei papročių skirtumai, visi parodyti iš komiškosios pu-sės. Nesigailima gana aštriai pa-šiepti ne tik sovietiniai, bet ir amerikiniai bruožai, o pakeliami tenka ir senosios Europos pasi-džiavimams praeitimi bei seno-mis tradicijomis, taip pat ir jos svyravimus tarp dviejų didžiū-nų.

Komedijoj daugiau politinės pašaipos, negu meno gilybių. Ne-blogas vaidinimas neisklaido ko-medijos iš politinio "feljetono" lygio, ir todėl geriau apsimokėtų tą tekstą pasiskaityti, nei laikyti jį spektakliu ir žiūrėti jo teatre. Bet šmaikščių ir aštrių pašai-pos adatelių apstu. Politškai infor-muotai publikai yra medžiagos ir pasijuokti ir pagalvoti.

Veiksmas vyksta "pačioj ma-žiausioj Europos šaly, tokioj ma-žoj, kad ją galima rasti tik spe-cialiuose žemėlapiuose, ir tai tik kaip mažą žalią dėmelę". "Tai nėra nei kunigaikštystė, nei pro-tektoratas, nei kas nors bendra su rulete. Tai paskutinė ir vie-nintelė neutrali šalis Europoj!"...

Tačiau jos sostinė yra ambas-a-dų, jų tarpe (dursy prieš duris) Amerikos ir Sovietų ambasados. Kariuomenėj tik du kareiviai, kurių svarbiausios pareigos — budėti prie šių ambasadų durų. Kadangi jie iš kario algos negali pragyventi, tai sargybą atlikę persirengia ir prekiauja "atviru-kais ir dzinguliuokais". Genero-las yra kartu ir prezidentas, ir užsienių reikalų ministeris, ir apskritai visa valdžia. Jis lanko-si pas abu ambasadorius, su abiem draugiškas, ką pas vieną išgirsta, kitam pasako (iš ame-rikiečio ta proga kas kartą gauna no cigara, iš ruso — nieko...). Rengia dažnai visokias iškilmes (nepriklausomybės šventes), ku-rioms pateisinti pasakoja viso-

premjerą, o kiek kartų dalyva-vu vyriausybės sąstate, jau net nebeužsimenama: vieni sako kad per paskutinius 28 metus jis bu-vęs 26 kabinetuose, o kiti tai skai-čių didina iki 35. Jis atstovavo Iraką Tautų Sąjungoje 1930-32 m.

Jis stengėsi Iraką ištempti iš viduramžių atsilikimo ir nepa-prastai pakėlė krašto ūkinį gy-venimą. Buvo griežtas, todėl gy-ventojai jo nemėgo, bet gerbė ir bijojo. Ištikimas Vakarų drau-gas. Jos pastangomis buvo suor-ganizuota Irako-Jordano unija.

kiausius garbingus įvykius iš la-bai tolimos praeities.

Šiuo atveju mažos neutralios šalies valdovas sugalvoja padėti įsimylėjusiems ir sudaryti sąly-gas jiems susituokti — sutai-kyti du priešingus pasaulius. Tuo tikslu reikia surengti vėl kokią nors "nepriklausomybės šven-tę". Na, tai šį kartą bus metinės nuo prieš maždaug tūkstantį me-tų įvykusio garbingo išsilaisvini-mo iš... Lietuvos okupacijos! Tiesa, prezidentas suabejoja, ar prieš tūkstantį metų Lietuva bu-vo, bet nutaria, kad ambasadorių žinios taip toli nesiekia, tad tu-rės patikėti. Taip susikuria pa-saka, kad kada anais laikais Lietuva kažko susirėmusi su Al-banija, ir toms bekovojant ši šalis heroiskai atgavusi savo ne-priklausomybę...

Ryšium su tuo Lietuvos var-das ir minimas vaidinime kokį pustuzinį kartų. — vr.

DIDŽIAUSIA ORGANIZACIJA

Apniko piktas paprotys: kai tik pamatau didelius skaičius, pirštai niežti imti pieštuką ir skaičiuoti...

Štai ir Antano Sodačio straip-snyje apie auksinį SLA seimą (DIRVOS 53 nr.) šimtątūkstan-tiniai ir milijoniniai skaičiai ver-čia galvą aukštyn, kaip koki Ei-felio bokštai.

"Susivienijimas jau yra išmo-kėjęs lietuviams apie septynis milijonus dolerių, neskaitant apie \$300,000.00, atiduotų mūsų tautiniams ir kultūriniais rei-kalams".

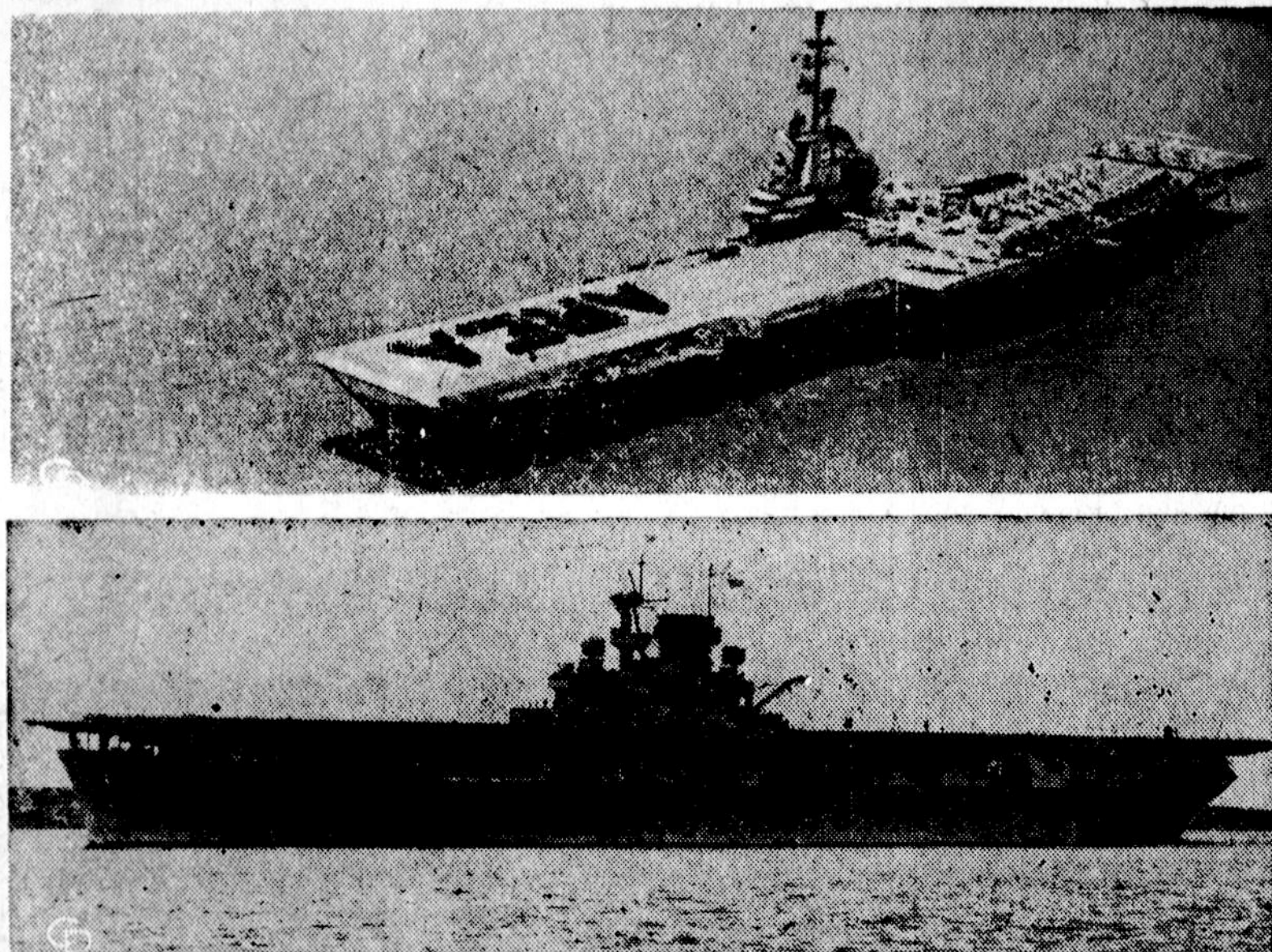
Nagi, manau sau, štai kur pro-ga pasižiūrėti į didžiausios mūsų organizacijos didybę!

Septyni milijonai doierių. Iš-mokėta lietuviams. Per maždaug 70 metų. Daugiausia mirties pro-ga. 7,000,000: 70=100,000. Tai yra, vidutiniškai imant, kasmet maždaug šimtas lietuvių našių gauna po \$1,000.00 savo vyrų ar žmonų laidotuvių išlaidoms.

Toks yra didumas. Su pasta-ba, kad lietuviams išmokami pi-nigai jų pačių ir sudėti. Ar tai blogai? Ne. Visai gerai. Čia tik truputis aritmetikos, kuri padė-da aiškiau pamatyti tikrąjį dydį. Tautiniams ir kultūriniais sakykim tiesiai — lietuviškiems vis u o m e niniams) reikalams \$300,000.00. Suma graži. Per 70 metų. Vėl pieštukas. 300,000: 70 = vidutiniškai maždaug po \$4,300.00 kasmet. Gali sakt, ke-turiems studentams stipendijos.

Nors šioms laikams jau kiek ma-zokos, nes vienuolikos šimto do-lerių kaip ir mažoka už mokslą užsimokėti ir metus pragyven-ti... Tiesa, dabar nei negirdėti, kad SLA skirtų stipendijas stu-dentams. Gal kitus lietuviškus reikalus remia. Keturių stipen-dijos čia tik toks lengviau ap-čiuojamas mastas didžiausios ir turtingiausios organizacijos dydžiui bei turtingumui geriau suprasti. Nes, tie šešiaženkliai ir septynženkliai skaičiai žmogui kartais tik galvą susuka...

— vr.

Šie JAV lėktuvnešiai lydėjo ir dengė amerikiečių marinių išsikėlimą Libanone, kuris praėjo be jo-kio incidento.